

**GODOKONO OKODAWATE LETA
YUNAPI HIBIMA:
MIDIPA:TAMO
ODODIYA:**

*Godokono Tabote Ebedo Gudugodone Atamo
Da:puluhukuya:*

¹ Dopamo Godote a Yunapino iniwala:tamo komo hiya:hiya: gabodo tabo olamaginakui, iyo, ba:ba tetelo ebete ebenedo ukui hawakalimipi ipuwado ebenedo ubi komo behawakalilamenakui.

² Huiyatiya a eyoni gugudi tetelo ba:moe hopoenokuititi tetete ba tatali, ebete eta hopo lumagi ipuwado tabo poemehenedo ebenedo Gudugodone atamo tabo a:polamagiya:. Ba: hibila, dopamo ba:be Gudu ipuwado ebete alomo ba:gala hopo konomo bododiliya:, ba:gala ebete ebe a:lawiya: hopoenokuititi tetenomolo hiliyonomokomoeno Namutudawama: keda:ma:. ³ Ba:bene ba:be Gudu ba: Godokono konomo a:la:minoeno awagaha komola, ba:gala ebete Godokomo ba eda:na ibi netewapi ba: kapiyanomola. Ba: hibila, alomo ba:gala hopoenokuititi hiliyonomate hidonomamokopola:nama:, ebete ebenedo helonomo tabamo ibi bulamena.

*Godokono Guduino Helote Ebedo Nopopino
Helo Na:gogolena*

Numa:la:, ba:be Guduti tawakalubino kuba ododili komo kegebolelamema: gabo da:hiduimiya:, ebete ba:be komone Hunu

Habamo odolote, pote ba:bolo Helonomo Gawadubuma: deda:na ba:be Kodawoeno tu hapuamo dito nemediya:. ⁴ Ba:bema: Godote ebene Gudutamo kebe mahilo kikamiya:, ba:be mahilote Hunu Haboeno nopopino mahilo hiliyonomo keba ka:na ka:gogolena, ba:ba ka:na Guduino helote ibino helo atumu na:kagogolena, mabu Nabiwiti ebe Kodawama: komidima: hibinomolo ebe ba:bema: lawiya:.

⁵ Ba: hibila, Godokono nopopi hiliyonomo ipuwalo ebete eta kapiya ba:ma ka:na kakiyamiya:ha:,

“Ama: ba: naeno Gudulata,
ka:lo na ba: amia:no Nabiwima: eda:mo.”

Ba:gala Godote ebene eta nopodawoeno komoma: ba:ma ka:na kagoiya:ha:,

“Nale ebene Nabiwima: ba eda:na,
ebe naeno hibi Guduma: beda:namene.”

⁶ Ba:bema: numa:la:, Godote ebene dopo Gudunomo ba:moe hopamo poemema: da:hiduya:, ba:ba tetelo ebete ebene komoma: eta tabo ba:ma ka:na kagoiya:,

“Wadiyala naeno nopopi hiliyonomate ebe nadikuma:mena:.”

⁷ Ba:bene ebene nopopino komoma: Godote tabo ba:ma ka:na goiya:,

“Nale naeno nopopi huhumu a:midilinakomo,

iba:te naeno ubi komamo papamila:halelo
 hiya:hiya: kotolamema:
 Iyo, nale ibi koe powamo ba midilina,
 iba:te naeno hiya:hiya: oko bowatihona-
 mena:.”

⁸ Huiyatiya Godote ebenu Guduino komoma:
 ebetamo na:goiya;

“Ama: hibi Godoma: ba eda:na,
 amia:no Ko Gawadubu komote
 emedena emedena tetelo bitanamene.
 Ba:bema: ama:le amia:no tawakalubino komo
 tuputupu ukui kapiyamo banagilamelelame-
 nakomena:ta,

⁹ ba:gala ama: kuba komo ododima: ubiha:ma: ba
 eda:na,
 hidohido komo kapiya ododilima:
 ubi konomamo ihatenata.

Ba:moe ba:be mabuma: pote amia:no Godoma:
 deda:na,
 ba:be Kodawate komo hopo habanapi uwate-
 heno

ama: kapiya belawiya:ta,
 iyo, ebete konomo kalakala
 ama: hunamo a:haminuya;

ama:le ba:be kalakalago
 Ko Gawadubu emede bahilo kolutama:.”

¹⁰ Ba:gala eta tetelo Godote ebenu Gudutamo
 tabo ba:ma ka:na kagoiya;

“Pote tupuimi mabuni alomo
 ba:gala hopo konomo

ebeno kokotamo dododiliya;

o Kodawa, ama: ba:be Helonomodawalata.

¹¹ Ba: hibila, ama:le dododiliya:la

ba:bi ilina hiliyonomate ha:kiya kowibo-
homa:na;

pupulino ilinate keba ka:na

ka:kubakubahanaka ba:ba ka:na,

huiyatiya amia:no komo eba ka:naha;

ama: emedena tetelo bemedenamena:ta.

¹² Iyo, ba:moe hopoeni ilinate kowibohoma;

ama:le amia:no ubilo

ibi hiliyonomo tama:mo dito

komiya:tema:na:ta,

lumagiti uli kaliko pulima: ebena pakala kaliko

tama:mo keba ka:na kihatenako ba:ba ka:na.

Ama: huiyatiya hiya:ma: a:keda:mena:ta,

mabu emedena emedena tetelo

amia:no ka:ka:te a:kawibonamene.”

¹³ Ba:gala ba:moe ba: eta komola. Godote ebena
nopopi hiliyonomo ipuwalo eta kapiya ba:ma
ka:na kakiyamiya:ha;

“Ama: Ko Gawadubuma: ba eda:na,

wadiyala ama: naeno tu hapuamo

na:pemeda;

ba:bene ama:go alaholohopi

nale ibi amia:no nato a:puti bahima: komidil-

ima:nemo.”

¹⁴ Ba:bema: numa:la; Godokono ubi komote
ebena nopopa:tamo keba ka:na kitana? Ba: hi-
bila, ba:bi gobogobate ebe ba adikumina, ebete
ibi hiya:hiya: oelamenako, puya:te ka:ka: mula:

komo ebegodone da:lawemena: ba:bi tawakalubi
hidamo konowalubilinama:.

2

*Kodawate Tawakalubino Ka:ka: Komula:lema:
Hido Tabo Dolamagiya:*

¹ Ba:bema: ba:be komo ba emalagidolo
wadiyala ale kebe hibi tabo komokomo
dulihuya:ma:, ba:bi komo kodakodanomolo
kowatila:mota:nama:nema: ale eta hibo gabo
ududikapoma:.

² Numa:la:, Godote ebene
nopopi ipuwado kebe hiya:hiya: Tutumu Tabo a
Yunapino iniwala:tamo dikalamiya:, ebete ebene
ubi bihatiya: iba:te ba:bi tabamo hibinomolo
kopapamila:hanama:. Ba:be mabuma: ibi
ipuwalo puya:te papamila:haheno eta kukala
dadikanaliya:, ba:bako tawakaluba:te ebegodone
ibino modobo huiya ba: dito uwatenakuya:.

³⁻⁴ Huiyatiya a tetelo duluhukuya:, ba:be
ka:ka: mula: taboeno helote dopo taboeno helo
na:gogolona. Kodawa Ya:suti da:piya:, ebete ba:be
uli taboeno komo ha:kiya polamagiya:, ba:bene
puya:te ebene tabo dulihuya:, iba:te ba:be
taboeno hibi komo atamo ba pehawakalimi,
Godote hiya:hiya: hanohano komo hiliyonomo
ba:bo ododiliya: ale ba:be tabo hibinomoma:
komidima:. Ba:gala ba:be atu tetenomolo Godote
ebene ubilo ebene Gobogoboeno hiya:hiya:
helo atamo dito ikaa:miya: ale hibima: midi
ipuwado ebene oko kowatihonama:. Ba:moe
mabuma: ale ba:be hido ka:ka: tabo ubiha:ma:
deda:hama:, ale Godokono mauba komone keba

ka:na na:kalahutihoma:? Gabohenola, aeno kuba huiyate atamo hibinomolo kopema:ne!

Ya:suti Aeno Ka:ka: Mula:lea:medawama: Deda:na

⁵ Numa:la:, Godokono Ko Gawadubuino uli habate atamo hibilo duluhukumini, nale ba:be haboeno komoma: olamagitamo, ba:moe pakala hopoeno komoma: kolamagitaha:. Ba: hibila, ebete ebena nopopi kamiya:tiya:ha: iba:te ba:be uli habalo koko gawadubuma: keda:hanama:.

⁶ Huiyatiya Godote ebena Ko Gawadubu haba potamo ikamema: ubi dihatiya:, ebena Buka taboeno komokomo hiliyonomo ipuwalo eta tabote ba:be komo ba:ma ka:na hawakalimina,

“O Godo, amia:no malemale bada konomola:ka!
Amia:no helo konomoma: ba eda:na,
mabu keka: ama:le hopo habanapi demalagidolena?

Iyo, ama:le ibi bada mabuma:
ka:malemalelateleona?

⁷ Amia:no helo modobolo itana
tawakalubi dito kokubahilamema:,
huiyatiya ibi hopo habamo ama:le miya:tiya:ta,
iba:te tete nanekelelo
amia:no nopopino ulame ipuwalo
kopola:nama:.

Ba:bene ama:le kebe tete hidoma: da:goiya:la,
ba:ba tetelo ibi hunamo
a:wadiya:paa:lateliya:ta,

iba:te amia:no konomo alo ipuwalo ba emedena

⁸ hopo haboeno hiliyonomo komate
iba:tamo kopapamila:hanama:.”

Ba:bema: hibila, ba:moe Buka tabote ba:ma ka:na goena, Godote tawakalubi a:miya:tiya: hopo haboeno hiliyonomo komoeno namutulubima: keda:hanama:. Huiyatiya ba:ma tetelo ale ba:be komo hibilo a:kuma:lema:, iyo, hopo haboeno hiliyonomo komate tawakalubino ubi komamo hibilo kapapamila:hanaha:. ⁹A huiyatiya eta hido komo buminama:, ba:be komo ba: Ya:sukunu Ko Gawadubu komola. Ba: hibila, ebete hopo habamo da:pihitiguya:, tete nanekelero Godokono nopopino umi ipuwalo ba pemedena, ebete Godokono malemale komodo tawakalubi hiliyonomoeno kuba ododili mabuma: ba:bo hoiya:, iyo, ebete hoe ipuwalo koko temeteme duwatiya:, ba:be mabuma: Godote ebe hunamo adipatiya: ebete ebena konomo alo ipuwalo kemedena:.

¹⁰⁻¹¹ Numa:la:, Godoko ba: pote hiliyonomo ilina dododiliya: ba:be Helodawala, ba:bene ba:bi ilinate ebe kawagaminanama: ebena ka:ka:go pola:na, ba:gala Ya:suku ba: pote tawakalubi ebena konomo a:la:mina habamo da:magatalena ba:be Kodawala. Ba:bema: Godote ebena temeteme komodo ebe hidonomodawama: ba midi, ebete tuputupunomo komo ba:bo ododiya:, mabu ba: ba:ba ka:na ebete gigiho a:hiya:miduya: komo tawakalubi hiliyonomo ebetamo komagahelama:. Iyo, hibila, Ya:suku ba: pote tawakalubi Godokono talona gugudima: ba midilina ibino kuba ododili komokomo degebolelamena ba:be Malemaledawala, ba:bema: puya:te ba:be gabodo talonapima: deda:huya:, ba:ba:te Ya:sukuba: kapiya badininipalama: ba eda:hana, ebete ibi ebena

ekakima: ka:lamima: kahiloponaha:. 12 Ba:be
mabuma: ebete Godokono Bukalo ba:ma ka:na
goena,

“O Godo, naeno ekaka:te ama: adikumima:
da:kapiyuiminaka,
nale ibino dopo hapulu
amia:no mahilo hunamo ba adipate
amia:no hidohido komo ba:bo
ba:hawakalilamenakomo.”

13 Ba:gala eta tetelo ebete tabo ba:ma ka:na
kagoena,

“Nale naeno hibima: midi komo Godotamo bi-
hatenamo.”

Ba:bene ebete ba:be tabo moga:melo gala
na:kagoena,

“Puya:te nago Godoko hibima: da:midina,
ebete ba:bi tawakalubi natamo dito
ikanamiya:,
iba:te naeno gugudima: keda:hanama:.”

14 Numa:la:, ba:moi ebeno badininipala
tawakaluba:te hopo habalo bemedehona,
ba:be mabuma: Ya:suti ebeno ubilo hopo
haboeno eta lumagima: eda:te ba:moe hopamo
ba:bo pehawakaluya: tawakalubino hiya:hiya:
temeteme ba:gala modoboha: komokomo hidamo
kopiya:tawahama:. Kalakala konomola, ebete
ebeno ubi ba:ma ka:na ihatiya:, ebete ebeno hoe
komodo Kubadawoeno helo kanakapumima:,

mabu dopamo tete ga:ga:nomolo ba:be dawate hopo habanapa:tamo hoe huiya bikalamenakui, ¹⁵ iyo, puya:te emedena tetelo ibino ha:laha komoma: da:toletolehonama:, Ya:suti ubi ba:bo ihatiya: ba:bi tawakalubi tole komoeno helo ipuwane kuluhukulatelema:.

¹⁶ Ba:bema: Ya:sukunu ododili ipuwalo a ba:moe komo buminama:, ebete Hunu Haboeno nopopi owalubilihino A:ibalahamakono eyoni gugudi kapiya bowalubilinako.

¹⁷ Ba:moe ba:be mabuma: ba:moe hopolo puya:te Ya:sukunu ekakima: deda:hana, ebete ibino holoholonomoma: hibinomolo ediya:, iyo, eta gabote kitanuya:ha: ebete tawakalubino kuba ododili komo egebolelamete kadodoholelamema:. Numa:la:, ebete hopo lumagima: dediya:, ba:be mabuma: ebe Godotamo hawa:goeno ilina ikamehopino Watodawa kapiyanomoma: ba eda:na, ebete hopo habanapi malemalelo kowalubilinama: Godotamo oko modobolo owatinako. ¹⁸ Iyo, Saitanate kebe tawakalubi kuba gabamo demogabuilamenako, Ya:suku ba: modobola ibi hidamo kowalubilinama: mabu dopamo ebete hopo habalo demedenami, ebete atumu komo hiya:hiya: tetelo kuba gabamo emogabuimi komodo temeteme iya:tawanakui.

3

Ya:sukunu Helote Mosesekono Helo Na:gogolona

¹ Ba:bema: naeno ekaka:la:, Godote la: pui ebeno talonapima: eda:hama: nago

da:ka:lamiya:la, wadiyala la: Ya:sukunu komo hidamo nemalagidolala. Ale kebe tabo komokomo Godokono hibi iya:tulame komoma: da:midilinama:, Ya:suti ba:bi tabo aeno tepo ipuwalo na:kodakoduilamena. Iyo, ebe ba: Godote a kowalubima: da:poemiya: ba:be dawala, mabu ebete ebeno hawi ikame komodo aeno kuba ododili komo egebolea:menako, dopamo Godotamo hawa:goeno ikamehopino Watodawate a Yunapi keba ka:na kowalubinakui ba:ba ka:na. ² Ba: hibila, pote ba:be hido oko kowatima: ebe da:lawiya:, Ya:suti ba:be Kodawoeno hiliyonomo ubi komamo a:papamiwatuya:, dopamo Mosesete Godokono tawakalubi hiliyonomo kowalubilinama: ebetamo hibi oko dowatinami ba:ba ka:na.

³ Numa:la:, eta lumagiti hido genama detemene, tawakaluba:te umiti ba:be genama muluma: a:kaga:lamena:, huiyatiya iba:te genama etedawa kapiya muludawama: koka:mima:na:. Ba:bema: hibila, Ya:suti Godokono hidonomo genama etedawama: ba eda:na, wadiyala ale ebe hunamo kadipatiya:, huiyatiya ale Moseseko hunamo a:kadipata:ma: mabu ebete Godokono genama ketiya:ha:, ao, ba:be genamalo demedena ba:bi badininipala ipuwalo ebe etama: eda:na. ⁴ Ba:gala ba:moe eta komo a iya:tawahala, kebe hiya:hiya: genamate da:pola:na, ibino hiya:hiya: etemotehopi atumu ba:kapola:na, iyo, eta kapiyate ha:kiya kuluhukuya:ha:. Ba: ba:ba ka:na ba:moe hopolo da:pola:na ba:bi ilina hiliyonomo atumu iba:te ha:kiya ibino ubilo kikulihuya:ha:, huiyatiya

Godote ba:bi ilina ebenu ubilo ododiliya:

⁵ Ba: hibila, Godokono genamanapi ipuwalo Moseseke ba: hido okodawa etala, iyo, ebete Godokono hiliyonomo ubi komamo na:papamiwatanami. Ba:be mabuma: Godote galane tetelo hopo habanapa:tamo kebe hidohido tabo dolamagimini, Mosesete ebenu oko ipuwalo ba:bi komokomo dopamo a:hawakalilamenakui.

⁶ Huiyatiya genama etedawa Ya:sukunu komo hiya:la. Ebe ba: genama Namutudawoeno Gudula, ba:bema: puya:te ebenu genamalo oko dowatina, ebete ba:bi okopi hiliyonomoeno Watodawama: eda:na, iyo, ebete ba:be komodo ebenu Nabiwino ubi komamo hibilo papamiwatanako. Ba:bema: ba:moe ko komo numa:la:, keba tetelo a hibima: midipa:te aenu hido huiya lawema: uliholo demedehonama: ba:gala ale komopino mauba komoma: toleheno kodakodalo da:la:mota:hanama:, ba:ba tetelo a ba: Godokono hido genamama: beda:hanama:.

Hibima: Midiha:pa:te Godogodone Hido Huiya Laweha: Komo

⁷⁻⁸ Ba:be mabuma: Godokono Gobogobote ebenu Bukalo ba:ma ka:na goena,

“La:enu iniwala:te dito hopolo
     na Godotamo papamila:ha ubiha:ma:
     eda:huya,
 iyo, iba:te natamo wato kodakodahibima: ba
     eda:ha,
     nale ibino kateneno ubi komo iba:tamo
     ikalameheno
 iba:te ba:bo ga:luya: na hibi Godoha:.

La: huiyatiya naeno tabo ka:lo hegelalo dulima,
 iba:te dopamo keba ka:na kewageliya:,
 la: ba:ba ka:na akewagela:la:.

⁹ A:iye! Na Godote 40 gogolo
 ibi kebe komamo kowalubilinakuimo,
 iba:te ba:bi hido komokomo ulamenakuya:,
 huiyatiya keba tetelo
 nale ibino kuba ukui komamo papamiwata-
 heno
 iba:te ba:bo ga:luya: na hibi Godoha:!

¹⁰ Ba:ba tetelo nale ba:bi tawakaluba:tamo
 maubate na:goiya:mo,
 ‘Iba:te na hibilo kata:mahenenaha:,
 iyo, ibi ubihinola
 naeno Tutumu Tabamo kopa-
 pamila:halema:.’

¹¹ Ba:bema: naeno mauba ipuwalo
 hibi tabonomo ba:ma ka:na goiya:mo,
 ‘Nale iba:tamo kebe hopo ikalamema:
 dopamo demalagidoluya:mo,
 na ukui hiya:ma: miditi,
 ba:bene emedena emedena tetelo
 iba:te naeno Hido Hawela Ami Hopamo
 a:kana:pa:la:hamena:!’ ”

¹² Ba:bema: naeno hibima: midipi ekaki,
 la: hidamo! Modoboha: la: ipuwalo etate
 ebena tepo ipuwalo kuba ukui emalagidolo
 ba tupuimi Hibi Ka:ka:dawa Godokono ubi
 komamo papamiwataha:ma: eda:te ebegodone
 dohobigamene. ¹³ Wadiyala la: huiyatiya
 hiliyonomo hegelalo la:eno hibima: midi ipuwalo
 etapa:te etapi nowalubihuinakuya:la:, la: ipuwalo

etate kuba ododi komoeno ha:da amiho komamo gate Godotamo wato kodakodama: eda:kapoma:. Ba: hibila, Godote ebene Bukalo da:goena lumagiti ka:lo hegelalo ebene tabo kulima:, ba:be taboeno ipuwa a hiliyonomo mabuma: itana. ¹⁴ La: numa:la:, a kebe hibima: midi komo tupuimi mabuni da:lawiya:ma:, ale ba:be atu komo ipuwalo kodakodalo ba la:mota:hana kuititi hapuamo da:nikulima:, ba:be mabuma: Kelisote a hiliyonomo eba:go kapimilo oko owatipima: koka:mima:ne.

¹⁵ Iyo, ba:moe mabuma: Godokono Buka tabote ba:ma ka:na goena,

“La:eno iniwala:te Godotamo wato kodakodahibima: ba eda:ha,
ebetamo papamila:ha ubiha:ma: eda:huya:.
La: huiyatiya ebene tabo ka:lo hegelalo dulima,
iba:te dopamo keba ka:na kewageliya:,
la: ba:ba ka:na akewagela:la:.”

¹⁶ Ba:bema: Godokono tabo ulihote huiyatiya ebetamo kopapamila:hama: ubiha:ma: deda:huya:, ba:bi tawakalubi hiliyonomo puya:tela:ka:? Ibi ba: Mosesete Isipiti hopone Godokono heloamo duluhukulateliya: ba:bi tawakalubila. ¹⁷ Ba:gala 40 gogolo Godote puya:tamo da:maubanami, ibi puya:tela:ka:? Ibi ba: puya:te dito hopolo ebetamo kuba komokomo dododilinakui ba:bi tawakalubila, iyo, ba:ba:te ba:bolo ba:bema: ha:lahuya:. ¹⁸ Ba:gala Godote hido hopo ikalamema: puya:tamo hibi tabonomo da:goiya:, ibi puya:tela:ka:? Ba:gala ebete ukui

hiya:ma: miditi ba:be Hawela Ami Hopo emedena tetelo ikalameha:ma: da:goiya:, ba:be tabo ebete puino komoma: ka:goiya:? Numa:la:, ibi ba: puya:te ebetamo papamila:ha ubiha:ma: deda:huya: ba:bi tawakalubila. ¹⁹ Ba:bema: ale ba:moe ko komo hibilo umima:, ba:bi tawakalubino hibima: midiha: mabuma: iba:te Godokono hido hopamo kona:pa:la:hama: kamodobuya:ha:.

4

Godote Hido Hawela Ami Hopo Ebeno Tawakalubi Mabuma: Da:hiduimiya:

¹ Ba:bema: numa:la:, Godote dopamo aeno iniwala:tamo kebe tabo hibilo da:goiya:, ba:be tabote ka:lo aeno komoma: bitana, iyo, ale ebeno Hido Hawela Ami Hopamo kona:pa:la:hama: ebete modobo gabo atamo ikaa:miya:. Ba:be mabuma: wadiyala aeno iniwalino komo ba emalagidolo ale tole komo lawete hidonomamo kemedenama:nema:, la: ipuwalo etate ba:be Hido Hawela Ami Hopamo na:pa:gama: hibo gabo ududikapoma:. ² Ba: hibila, a ba:ma tetelo Hido Tabo keba ka:na kulihuya:ma:, aeno iniwala:te ba: atumu dopamo Godokono tabo ulihuya:, huiyatiya ibino tabo uliho tetelo iba:te hido komo ebegodolo kumiya:ha: mabu ebeno tabo hibima: midi komodo kalawiya:ha:. ³ Huiyatiya ba:ma tetelo a puya:te Godoko hibima: da:midinama: aeno komo eba ka:naha:, mabu a ebeno Hido Hawela Ami Hopamo hibinomolo kona:pa:la:hama:nema:, ebete atamo hibinomo tabo keba ka:na ka:goiya: ba:ba ka:na.

Ba: hibila, Godote ebena hawela ami komoma:
 ba:gala aeno iniwalino komoma: ba:moe tabo
 dopamo a:goiya;

“Naeno mauba ipuwalo
 hibi tabonomo ba:ma ka:na goiya:mo,
 ‘Nale iba:tamo kebe hopo ikalamema:
 dopamo demalagidoluya:mo,
 na ukui hiya:ma: miditi
 ba:bene emedena emedena tetelo
 iba:te naeno Hido Hawela Ami Hopamo
 a:kana:pa:la:hamena:!’ ”

Numa:la:, Godote ba:moe tabo goeheno, dopamo
 ebete alomo ba:gala hopo haba konomo ya:lo
 tetenomolo ododiliti, ba:be oko owati komo
 sa:ba:ni hegela tetelo da:wibuimiya: hawela
 ba:bo amitiya:. ⁴ Iyo, ba: hibila, Godokono
 Buka taboeno komokomo hiliyonomo ipuwalo
 sa:ba:ni hegeloeno komoma: eta tabote ba:ma
 ka:na bitana, “Godote ebena oko hiliyonomo
 hawaminalete sa:ba:ni hegela tetelo hawela
 bamitiya:.” ⁵ Ba:bene ale ba:moe komo umima:
 Godokono Bukalo ebena hawela ami komoma:
 eta tabote ba:ma ka:na ka-itana, “Emedena
 emedena tetelo iba:te naeno Hido Hawela Ami
 Hopamo a:kana:pa:la:hamena:.”

⁶ Numa:la:, dopamo tetelo puya:te Godokono
 Hido Tabo dulihuya:, iba:te hibima: midihino
 ebena tabamo kapapamila:haliya:ha:, ba:bema:
 iba:te ibino hido tete otate ebena hawela ami
 komamo kana:pa:la:huya:ha:. Huiyatiya kalakala
 konomola, ba:ma tetelo gigihote a:hiya:midalo
 itana komopa:te ba:be atu hawela ami komamo

hibima: midi komodo kona:pa:la:hama:. ⁷ Ba:moe komo ba: ba:ma ka:nala, komo gogo hiliyono-mate da:petolamiya: Godote dopo tawakalubino hido tete ota komo ba emalagidolonape, ebete komo tawakalubi mabuma: gala eta hegela beka-ihatiya:, ba:be hegela ebete ka:lo hegelama: goena. Ba: hibila, ebene Bukalo kebe tabote ba:be eta hegeloeno komo da:hawakalimina ale dopamo umima:, iyo, Godote ba:be tabo Da:ibidiko ipuwado ba:ma ka:na goiya:,

“La: huiyatiya ka:lo hegelalo Godokono tabo
 dulima,
 ebetamo wato kodakodahibima:
 akeda:hala!”

⁸ Ba:bema: numa:la:, puya:te Godokono dopo tabo dulihuya:, ebene okodawa Yosuwate ibi hibi hawela ami komamo na:magataliya:tale, Godote galane tetelo eta hido hegeloeno komoma: Da:ibidigodone ba:ka:goiya:na:. ⁹ Ba:be mabuma: a ba:moe komo iya:tawahala, eta hibi hawela ami komote Godogodolo bitana ebete ebene tawakaluba:tamo kikalamema:, iyo, ebete sa:ba:ni hegelalo ebene oko owati komone hawela keba ka:na kamitiya:, ale ba:ba ka:na ba:be atu hawela ami ipuwamo kona:pa:la:hama:nema:. ¹⁰ Ba:bema: hibila, kebe lumagiti Godokono hibi Hawela Ami Hopamo da:na:pa:gamene, ebete ebene oko owati komone hawela ba:bo konamima:ne, Godote dopamo ebene oko owati komone hawela keba ka:na kamitiya: ba:ba ka:na. ¹¹ Ba:bema:

wadiyala a hibima: midipa:te oko owati ipuwalo helonomoma: keda:hama:nema:, ale ba:be Hawela Ami Hopamo hibilo kona:pa:la:hama:, mabu puya:te Godokono tabo dopamo dulihiya:, iba:te ibino hibima: midiha: komodo hibo gabo keba ka:na ka:nududiya:, a hiliyonomo ipuwalo eta kapiyate ba:ba ka:na nega modoboaha.

¹² Ba:moe komo ba: hibila, Godokono tabote ba ka:ka:na tawakalubino tepo ipuwalo oko helonomamo owatina, gihanomo kiyokiyo gili keba ka:nala:ka: ba:ba ka:na, iyo, ebena gihate komo hiliyonomo alaholoho gilino giha na:gogolena. Ba:bema: Godokono tabote lumagino ukui mabamo a:pa:ganomo a:pa:ganako, ba:be lumagino tepo ipuwoeno ukui ba:gala gobogoboenno ukui hidonomamo kanagilamelemema:. Iyo, ba: hibila, tawakaluba:godolo da:pola:na, Godote ba:bi tepo ipuwoeno ubi komo ba:gala emalagidolo komo ebena tabamo ba anagilamelelame, ba:bi hiya:hiya: komo hiliyonomo ba:bo hawakalilamenako. ¹³ Ba:bema: numa:la:, Godote hiya:hiya: hiliyonomo komo ba iya:tawa, tawakaluba:te ebegodone eta komo ugumui modoboaha:, iyo, hopo haba konomolo ba:gala alomo hunulu da:pola:na ebete ba:bi komokomo hiliyonomo ebena baida:mo hibinomolo nulamena. Ba:moe mabuma: galane tetelo a hiliyonomate aeno ododili komo ipuwalo eta kapiya komo ugumui gabo umihino Godokono holoholo hapuamo ba:ba ka:na da:nikulima:, ebete ha:kiya aeno komo ba anagilamelea:me, ale aeno kuba ododili huiya uwate ipuwalo ale ebe duhimima: eta tabo ga:lama: a:kamodobama:.

Ya:suti A Mabuma: Godotamo Hawa:goeno Ikamehopino Hununomo Watodawama: Deda:na

¹⁴ Ba:moe ba:be mabuma: ale tawakaluba:tamo kebe hibima: midi komo ka:hawakaliminakoma:, wadiyala a ba:be komo kodakodanomolo katila:nama:nema:, mabu Ya:suti a mabuma: Godotamo hawa:goeno ilina ikamehopino Hununomo Watodawama: eda:na, iyo, ebe Godokono Guduma: ba eda:na Godokono holoholo hapuamo a:nuluhukuya: emedena emedena tetelo a kowalubinama:. ¹⁵ Ba:bema: a mabuma: Godotamo hawa:goeno ikamehopino Watodawama: deda:na, dopamo ebete hopo habalo ba emedena Saitanate komo hiliyonomo tetelo ebetamo hiya:hiya: kuba emogabuimi gabodo penakui, atamo keba ka:na ka:penako ba:ba ka:na. Ba:hibila, Ya:suti ba:be komone aeno apeno hiya:hiya: heloha: komo ba iya:tawana, ba:be mabuma: ebete a na:malemalea:tena. Ba:bema: numa:la:, ale aeno heloamo kuba gabamo emogabuimi komone alahutiho kamodobonaha:, huiyatiya kalakala konomola, Ya:suti a owalubi modobola, mabu dopamo ebete Saitanatamo papamiwataheno eta kapiya tetelo eta kuba kododiya:ha:. ¹⁶ Ba:moe ba:be mabuma: wadiyala ale Godokono Ko Gawadubu luta baha:mo toleheno konikulima:nema: aeno kuba ododili mabuma: ebenu malemale ale ba:bo konelawema:. Iyo, hibila, a ha:kuya a owalubima: modoboha:ma: ba eda:hana, huiyatiya ebenu malemale komote modobolo itana aeno kuba ododili komokomo hiliyonomo kegebolea:mema:.

*Ya:suti Godotamo Hawa:goeno Ikamehopino
Hununomo Watodawama: Ba Eda:na Ebete
Dopamo Duluhukuya: Ba:be Eta Watodawa
Mekisadekako Huiyala*

¹ La: iya:tawahala, Godotamo hawa:goeno ikamehopi ipuwalo ebete kebe dubu ibino Hununomo Watodawama: keda:ma: da:lawemene, ba:be dawate tawakalubino kuba ododili mabuma: Godokono oko owati ipuwalo hawa:goeno ilina ba:gala malemale ilina ebetamo kikamehoma:ne. ² Ba:bema: numa:la:, ba:be dubu ba: modobola komopino kuba ododili mabuma: maubaheno Godokono malemale iba:tamo kohawakalimima:ne, mabu ebete ibino heloha: komo iya:tawanomola. Iyo, iba:te Godokono hibi komo iya:tawaha:ma: ba eda:hana hiliyonomo tetelo hibo gabo dududinaka, komo tetelo Godoko kalakaluimima: ebete atumu heloha:ma: keda:nako. ³ Ba:moe mabuma: ebete kebe hiya:hiya: tetelo hawa:goeno ilina Godotamo komopino kuba ododili mabuma: dikamehonakomene, ba:be atu tetelo ebete ebenu kuba ododili mabuma: ba:ka-ikamehonakomene.

⁴ Ba: hibila, Godotamo hawa:goeno ikamehopi ipuwalo eta dubuti ebe ha:kiya ebe hunamo adipatelo Hununomo Watodawama: eda: haba a:kalawa:mene. Ao, Godote ha:kiya ebenu ubilo ba:be dubu kolawema:ne, ebete dopamo A:loniko

keba ka:na ka:lawiya: ba:ba ka:na.* ⁵ Ba:bema:
Kelisote ba: atumu, ba:be Hununomo Wato-
dawama: eda: haba lawema: ebe ha:kiya ebe
hunamo kadipatiya:ha: Ao, Godote huiyatiya ebe
ba awagamina ebetamo tabo ba:ma ka:na goiya;

“Ama: ba: naeno Gudulata,
ka:lo na ba: amia:no Nabiwima: eda:mo.”

⁶ Ba:bene Godote ebena Bukalo ebena komo gala
ba:ma ka:na kahawakalimiya;

“Emedena emedena tetelo
ama: natamo hawa:goeno ilina
ikanamehonedawama: beda:namena:ta,
Mekisadekate* dopamo naeno okodawama:
keba ka:na keda:nami ba:ba ka:na.”

---

* **5:4:** Buka ka:lamihodawa, wadiyala ama: ba:moe komo
niya:tawa, Mosesete Yu tawakalubi Isipiti hopone da:magataliya:
ba:ba tetelo Godote tawakalubino kuba ododili mabuma: Libai gu
dubu buwatiya:, iba:te ebetamo hawa:goeno ilina ikamehopima:
keda:hanama:. Ba:bene ba:bi Libai gu dubu hiliyonomo
ipuwalo ebete Mosesekono naniwi A:loniko kapiya belawiya:
ebete ba:bi okopino Hununomo Watodawama: keda:nama:
iyo, ebete ba:be oko habalo dopo lumagima: ediya. * **5:6:**
Buka ka:lamihodawa, ama: Mekisadekakono komo hidamo
iya:tawama: dewagelemena:, wadiyala ama: Tupuilamehole
Mabu Buka 14.17-24 numiya:. Ba:bolo ama: ba:moe ko komo
kumima:na:ta, Godote A:loniko ebena hawa:goeno ikamehopino
Hununomo Watodawama: keda:ma: ebe laweheno, ya:lo
tetenomolo ba:moe eta dubu Mekisadekate nemedenami, iyo,
ebete Yu tawakalubino iniwa A:ibalahamako tetelo ebetamo
duluhukuya:, Godote ebe ebena hawa:goeno ikamehodawa
etama: ba:bo ka:miya:.

⁷ Numa:la:, Ya:suti hopo habalo ba emedena ebe iya:tawuya: Godokono helo modobola hoe temeteme ipuwalo ebena ka:ka: komula:mema:, ba:bema: ebete ihi baida:go ebena tabo madodo hunamo adipatelo Godoko ba:bo toemehuya:. Ba:ba tetelo Godote ebena toetoe tabo uliti ebe hibilo owalubiya:, mabu Ya:sukunu emede ipuwalo ebete ubi bihatenami ebe ha:kiya ebe hopamo ba ihate huiyatiya ebena Nabiwi hunamo kadipatema:. ⁸ Ba: hibila, Ya:suti Godokono Guduma: ba eda:na huiyatiya koko temeteme iya:tawuya:, iyo, ebete ebena temeteme komone hidohido ukui ba:bo uwatiya: ebena Nabiwino ubi komamo hibinomolo kopapamiwatama:.

⁹ Ba:bene ebete ebena Nabiwino ubi komo hiliyonomo da:hawaminaliya:, ba:ba tetelo ebete hidonomoma: ba eda:na Nabiwino ubi komamo da:papamila:halena ba:bi tawakalubino ka:ka: mula:lelame komoeno mabuma: ba:bo ediya:, ¹⁰ ba:gala ba:be atu tetelo Godote ebe ebena hawa:goeno ilina ikamehopino Hununomo Watodawama: ka:miya:, ebete Mekisadekako dopamo keba ka:na ka:ka:miya: ba:ba ka:na.

*Godokono Taboeno Ipuwa Iya:tawa Komodo
Hidamo Apepeho Komo*

¹¹ Ba: hibila, nale la: ba:moe ko komo kiya:tulamema: komo hiliyonomo tabo komate nagodolo ba:pola:na, huiyatiya ba:ma tetelo modoboha:, mabu la: hegabe gugudi huiyama: eda:hanamata. ¹² A:iye! La: Godokono tabo hibima: da:midiya:ma, ba:ba tetene tupuimiti tete ga:gana:nomo a:petuya:, la: huiyatiya ebena

taboeno hiya:hiya: iya:tulame iya:tawa komodo hibilo kapepehonamiha:. Ba:be mabuma: la: modoboha: ba:ma tetelo komo hibima: midipino iya:tulamepima: eda:ha, iyo, etate la: hibima: midi komoeno dopo iya:tulame komokomo gala na:kiya:tulama:mena:ta la:le gudikapoma:. Ba:bema: la: ba: a:lia:li gugudi keba ka:nala:ka: ba:bakoma: eda:hanamata, mabu menokoba:te iba:tamo nono kapiya bikalamenaka, iba:tamo hibi baa: ikalame gabote kitanaha:. ¹³ Numa:la:, ba:bako a:lia:li guduino iya:tawate deha:potoma: ba eda:na, ebe modoboha: Godokono tuputupu taboeno ipuwa hibilo lawete hido ododi komo ba:gala kuba ododi komo kanagilamema:, ¹⁴ huiyatiya puya:te hibima: midi ipuwado apepehote hegehege gugudima: eda:ha komo ya:lo da:miya:puya:, ba:bi tawakaluba:te hibi baa: naha modobola. Iyo, iba:te hibi baa: naha komodo hidohido ukui ya:lo uwatiya:, iba:te hidohido komo ba ododili ibino emede ipuwalo hido komo ba:gala kuba komo hidamo kanagilamenakoma:.

6

Hibima: Midi Ipuwane Gudi Komo

¹ Ba:bema: wadiyala ale aeno ubi ba:ma ka:na kihatema:nema:, aeno hibima: midi komo ipuwalo ale hidohido apepeho tawakalubino iya:tulame komokomo hibilo kuwatema:, iyo, ale ba:ma tetelo hibima: midi komoeno dopo iya:tulame tabo komokomo konomamo gala a:kemalagidola:ma:. Ba: hibila, la: ba:bi dopo komokomo ya:lo iya:tawahuya:mata,

ba:ma ka:na puya:te ibi ha:kiya ibino heloamo Godoko kalakaluimima: oko dowatina, ba:ba:te ibino ododili komone ohobila:hate Godokono ododi komo kapiya hibima: na:mida:mena:.
² Ba:gala eta dopo iya:tulame komo ba:ma ka:na bitana, puya:te ibino hibima: midi komo hawakalimilo Godogodone helo lawema: dewagelena, ba:ba:te beyamo wadulatele komamo ibino ape ukulalete komopa:te kokoto iba:tamo nemowatilama:mena:.
 Ba:gala eta dopo iya:tulame komo ba:ma ka:nala, ha:lahapi hiliyonomate ka:ka:mo gala da:kamahila:halemena:, Godote ibino komo anagilamelelamete iba:tamo emedena teteno modobo huiya ba:bo kikalamera:ne. ³ Ba:bema: numa:la:, ba:moi dopo komokomo nale la: gala a:kiya:tulama:mata, huiyatiya Godokono ubi komo atamo keba ka:na kitana, ale ba: ba:ba ka:na komo uli iya:tulame komo kapimilo kuwatema:nema:.

⁴ A:iye! Puya:te ibino kuba ododili komone Godotamo ohobila:hate, ba:bene ibino hibima: midi komone da:negudimina:, iba:te hibima: midi komamo gala keba ka:na na:kohobila:hamena:?
 Gabo puliyala, kitanaha:, mabu dopamo iba:te Godokono alo ipuwalo ba emedena, ebegodone duluhukuya: ba:be dito ikame komo lawete hido golanomoma: ba:bo ga:luya:. Iyo, Godokono Gobogobote iba:tamo da:piya:, ba:ba tetene tupuim-iti ebete ibi ba:gala komo hibima: midipi ibi hiliyonomo ipuwalo oko ba owatina, ⁵ iba:te Godokono Ko Gawadubuma: eda: komoeno helo duminakui ba:gala ebeno tabo dulihanakui ba:bi komokomo golanomoma: ba:bo ga:lanakuya:.

⁶ Huiyatiya numa:la:, ba:ba tetelo iba:te ibino hibima: midi komone ba nigudi Godokono Gudu gunima:mo dito ihitiya:. A:iye! Ba:moe ba:be komodo iba:te ebetamo hilopo hawakala ba ikame komopa:te ebe ba: dito iduduputimitiya:, dopamo komo kubapa:te ebe keha pihigamo pihomotelo hilopo keba ka:na kikamiya: ba:ba ka:na.

⁷ Numa:la:, Godokono hido owalubi komodo wegolate hopo habamo onako, ba:be mabuma: kebe pali hakalo hidohido naha ilinate dapepehomena:, ebete ba:be haka hidonomoma: kogoema:ne. ⁸ Huiyatiya kebe hakalo naha ilinate apepehoheno kuba hemo ba:gala olagopi ilina ha:kiya ebe ipuwane dikulimina:, tete tatalila Godote ba:be haka kubanomoma: goelo koa:mo dito kemadomema:ne.

⁹ Naeno hidohido hibima: midipi mabuluba:la:, nale ba:moe helodopo tabo la:tamo ba olamagita, huiyatiya na iya:tawala la:eno ka:ka: mula: komo ipuwado la: kuba haka keba ka:nala:ka: eba ka:naha:, ba:bema: Godokono owalubi komote la:godolo itananako. ¹⁰ Iyo, Godoko ba: tawakalubino komo tuputupu gabodo danagilamelelamenako ba:be dawala, ba:bema: la: dopamo ebe mabuma: oko ba owatina ebenu komo tawakaluba:tamo malemale hawakalimi komodo kebe hido komokomo kododilionakuima, ebete ba:bi komo dito a:kadodola:mene. Ba: hibila, la: ba:ma tetelo atu hidonomo oko beka-owatinamata, ¹¹ ba:bema: la: mabuma: naeno ubi konomote ba:ma ka:na bitana, la: hiliyonomate hibima: midi komodo kuititi teta:mo atu oko helonomamo na:kowatiniya:la:. Ba: ba:moe gabodo la: hido

huiya lawema: da:latiminama, ba:be komote la:tamo hibilo kopema:ne. ¹² Ba:bema: na ubihinola la: oko owati ipuwalo heloha:ma: eda:ha, huiyatiya na ubila puya:te ibino hibima: midi komo Ya:sutamo dihatena, la: ba:bi tawakalubi ba ibamilatelena, la: la:eno hibima: midi mabuma: temeteme uwate ipuwalo kodakodalo na:la:mota:hanala:. Iyo, ba: ba:ba ka:na Godote kebe hido huiya la:tamo ikalamema: dopamo hibilo da:goiya:, la: ba:be huiya hibinomolo konelawema:nemata.

*Godote Kebe Komo Ododima: Da:goemene
Ba:be Komo Hibilo Kododima:ne*

¹³ Numa:la:, Godote A:ibalahamako kowalubima: ebetamo hibilo da:goiya:, ba:ba tetelo ebena tabo kokodakuimima: ebete ebena mahilo ka:miti ba:bo goiya:, iyo, ebete hopo lumagino mahilo ka:mihino ebena mahilonomo beka:miya: mabu ebena helote tawakalubi hiliyonomoeno hiya:hiya: helo na:gogolena. ¹⁴ Ba:bene A:ibalahamate Godokono tabo ba:ma ka:na duliya:, “Nale ama: ba owalubina amia:no galanepi konomamo kohiliyuilamema:nemo,” ¹⁵ ba:ba tetene tupuimiti ebete ba:be hido komo umima: hibima: midi ipuwalo tete ga:ga:nomolo kalakalago latiminami. Ba:be mabuma: Godokono hido tetenomolo A:ibalahamate ebena hido owalubi komo hibilo umiya:.

¹⁶ Iyo, a iya:tawahala, hopo habanapino olowabeletihui ipuwalo etate tabo ba goita, ebena tabo kokodakuimima: eta kodawoeno mahilo da:ka:mimini, ba:ba tetelo ulihopa:te

ebeno tabo hibima: miditi, ba:bene ibino olowabeletihui komote ba: dito kowiboma:ne. ¹⁷ Ba:bema: numa:la:, Godote hopo habanapino ododi komo ba emalagidolo, ebete a hibima: midipi owalubima: ebeno nopo da:hawakalimiya:, ba:ba tetelo ebete ebeno tabo kodakoduimima: ebeno mahilo ka:miti ba:bo goiya:. Ba:be mabuma: a ba:moe komo iya:tawahanomola, Godote ba:be nopoeno hido owalubi komo atamo hibilo kikaa:mema: ebeno ukui galane hiya:ma: a:kamida:mene. ¹⁸ Iyo, Godoko ha:da amihodawaha:, ba:bema: keba tetelo ebete eta komo ododima: tabo hibilo da:goemene, ebete ebeno ukui hiya:ma: midihino ba:be komo kododima:ne, ba:gala keba tetelo ebete tabo ba goita ebeno mahilo da:ka:mimini, ebete ba:be tabo atumu a:kadikanala:mene. Ba:bene Godokono hibi tabo mabuma: ba:gala ebeno tabo kodakoduimima: ebeno mahilo ka:mi mabuma:, a puya:te aeno ka:ka: mula: komo lawema: kuba ododili ipuwane ebetamo dalahutihuya:ma:, ale ebeno tabo hibima: ba midina helo ba:bo lawenakoma:, ale aeno hibi ka:ka: lawema: uliholo kolatiminama:.

¹⁹ Ba:bema: aeno uliholo latimi komote bogeno aga huiyama: ba eda:na aeno tepo ipuwoeno ukui na:kodakoduilamena, ale aeno ka:ka: mula: habane dito okoa:tekapoma:. Ba:bene Godokono Hunu Habalo da:la:na, aeno agate ba:be Adikumino Hiya: Genamoeno Talonanomo Habalo ba itana, ebeno halete Talonanomo Haboeno kaliko ubilido petote a kodakodalo ba:bo matuhua:mena, ba:bema: kalakala konomola, ba:be agoeno hale ba: kodakodanomola, a:kata:gala:mene. ²⁰ Iyo,

dopamo Ya:suti a mabuma: Adikumi Genamoeno Talonanomo Habamo a:na:pa:guya:, ebete Godotamo hawa:goeno ikameho komodo aeno kuba ododili komo konegebolea:mema:, ba:bema: hibila, ebe Godotamo hawa:goeno ikamehopino Hununomo Watodawama: ediya: emedena emedena tetelo ba:be oko habalo kemedenama:, Mekisadekate dopamo Godokono okodawama: keba ka:na keda:nami ba:ba ka:na.

7

Godotamo Hawa:goeno Ilina Ikamehodawa Mekisadekakono Komo

¹⁻² A:ibalahamako tetelo ba:moe Mekisadekate ba: Yelusalema ko haboeno Ko Gawadubuma: deda:nami ba:be dubula, ba:gala ebe ba: Hununomo Godotamo hawa:goeno ikamehodawa etala. Ba: hibila, ba:moe kodawoeno dopo mahiloeno ipuwa ba: 'Tuputupu Emede Ko Gawadubula,' ba:gala ebena eta ipuwa mahilo ba: 'Hete Ikame Ko Gawadubula' mabu ebena Yelusalema haboeno mahilo ipuwa ba: 'Hete Ikame Ko Habala.'

Ba:bene eta tetelo A:ibalahamate netewanetewa koko gawadubago alaholohote wato kikipo da:lawiya:, ba:ba tetelo ebete alaholoho habane gala ba kapita, Mekisadekate eba:go palugate Godoko ba:bo pikiyamiya: ebete A:ibalahamako hidonomamo kowalubinakoma:. Ba:bene A:ibalahamate ebena dubago alaholo komamo duwatiya:, ebete ba:bi ilina hiliyonomo anagilameholete komo ta:ni komokomo ipuwane eta kapiya lawenakui, eta kapiya lawenakui, Mekisadekatamo ba:bo ikamehuya:. ³ Numa:la:,

Godokono Bukalo eta tabote kitanaha: ba:moe kodawoeno komoma: a kiya:tua:mema:, ba:bema: a iya:tawaha: ebena iniwalino komo ba:gala ebena menoko nabiwi ibino mahilo, iyo, ebena hawakala tete ba:gala hoe tete atumu atamo kahawakalilamenaha:. Ba: ba:ba ka:na ebe ba: Godokono Gudu huiyala, mabu emedena emedena tetelo ebete Godotamo hawa:goeno ikamehodawama: beda:namene.

⁴ Ba:bema: numa:la:, ba:moe dubu Mekisadekako ebe bada konomodawala:ka:! A Yunapi hiliyonomoeno iniwa nabiwi A:ibalahamate ba:be komo ba iya:tawa, ebete Mekisadekako kawagaminama: alaholo komamo duwatiya: ba:bi ilina hiliyonomo anagilameholete komo ta:ni komokomo ipuwane eta kapiya lawenakui, eta kapiya lawenakui, ebetamo kalakalago ba:ba ka:na ikamehuya:.

⁵ Ba:gala eta komo. A Yunapi hiliyonomate A:ibalahamagodone ikuliya:ma:, huiyatiya a ipuwalo Libai gu dubate ha:kiya Godotamo hawa:goeno ikamehopima: eda:hana. Ba:bema: ibi kowalubilima: a komo Yunapa:te aeno oko huiya mani ba:gala ilina anagilameholete ta:ni komokomo ipuwane eta kapiya ba:lawema:, eta kapiya ba:lawema:, iba:tamo dito ikalameholenakoma:, mabu Godokono Tutumu Tabote ba:be komo kododima: a biya:tua:mena.

⁶ Ba:bema: numa:la:, Mekisadekako Libai gudawama: keda:namiha:, huiyatiya Libai gunapino iniwa A:ibalahamate ebena ilina hiliyonomo anagilameholete Mekisadekako kawagaminama: ebena komo ebetamo dito ikamehuya:, ba:bene ba:ba tetelo Mekisadekate

Godoko bikiyamiya: ebete A:ibalahamako
 kowalubinakoma:. Iyo, ba:moe A:ibalahamako
 ba: Godote dopamo ebe kowalubima: potamo
 hibilo da:goiya: ba:be ko dubula, ⁷ huiyatiya
 Mekisadekate A:ibalahamako mabuma:
 Godoko da:kiyamiya:, a ba:moe komone
 niya:tawahanama: ba:moe eta dubuino helote
 A:ibalahamakono helo hibinomolo na:gogolona.
⁸ Ba: hibila, Libai gunapa:te Godotamo
 hawa:goeno ilina ikamehopima: deda:hana,
 ba:bema: a komo Yunapa:te aeno oko huiya mani
 ba:gala ilina anagilameholete ibino komokomo
 iba:tamo dito bikalameholenakoma:. Huiyatiya
 numa:la:, Godokono umi ipuwalo ba:bi Libai
 gu okopa:te kokopima: hibilo keda:hanaha:
 mabu ibi hiliyonomate koha:lahama:na:, ebene
 Bukate huiyatiya Mekisadekakono komo ba:ma
 ka:na hawakalimina, ebete ko dawanomoma:
 ba eda:na ebene ka:ka: komote kawibonaha:.
 Iyo, A:ibalahamate ba:moe komo ba iya:tawa
 Mekisadekako kawagaminama: ebene komo
 ilina ebetamo ba: dito ikamehuya:. ⁹ Ba:bema:
 diyala, lumagiti ba:be komo ba emalagidolo
 ba:ma ka:na da: goemene, Libai gupa:te
 ibino iniwa nabiwi A:ibalahamako ipuwado
 Mekisadekako atumu a:kawagaminuya:. Iyo, ba:
 hibila, A:ibalahamate ebene ilina hiliyonomo
 anagilamehole tetelo Mekisadekakono komo
 ebetamo dikamehuya:, ba:be atu tetelo Libai
 gunapa:te ibino iniwagodone ilina ba: atumu
 kikamehuya:. ¹⁰ Ba:bema: numa:la:, Libaiko hopo
 habamo hawakalaheno, dopamo ebete ebene
 iniwoeno ape ipuwalo ba emedena, ba:ba tetelo

A:ibalahamate Mekisadekakoba: daluguya;
Libaiti ba:be kodawa ebena iniwa nabiwa:go
kapimilo ba:bo awagaminuya:

Ya:suti Mekisadekako Huiyama: Eda:na

¹¹ Ba:gala eta komo. Godote ebena Yunapi ipuwalo Libai gu dubu ebetamo hawa:goeno ilina ikamehoma: ibi kapiya duwatiya:, ba:be atu tetelo ebete Yunapa:tamo ebena komo hiliyonomo Tutumu Tabo ikalamiya: iba:te hidamo kemedenama:. Ba:bema: Libai gu okopino hawa:goeno ilina ikameho ipuwado tawakaluba:te hidohidonomoma: neda:huya:tale, Godote ebena eta hiya:nomo hawa:goeno ilina ikamehodawa ba:ka:-adipatiya:na. Huiyatiya Godokono ubilo eta dawate hibilo uluhukuya:, ba:be dawa ba: A:lonigodone* da:pikuliya: ba:bi Libai gu okopi huiyaha:, ao, ebe hiya:nomo okodawama: eda:na, Mekisadekate dopamo keba ka:na keda:nami ba:ba ka:na. ¹² Ba:bema: keba tetelo Godote ebetamo hawa:goeno ilina ikamehoma: pakala okopino habalo uli okodawa dadipatemene, ba:be atu tetelo ebete pakala Tutumu Taboeno hiya:hiya: komokomo tama:mo miya:tete uli Tutumu Tabo ebena

---

* **7:11:** Buka ka:lamiholedawa, wadiyala ama: ba:moe komo niya:tawa, Libai gunapa:te Godotamo hawa:goeno ikamehopima: ba eda:hana, ebete ibi hiliyonomo ipuwalo poko da:lawiya: ibino Hununomo Watodawama: keda:nama:, A:loniko ba: ba:be dopodawala. Ba:bema: A:lonikono gala hapuni ebena gugudi ipuwalo etate ebena nabiwino oko haba belawiya:, ba:bene ba:be dawate da:hoyia: ebena gugudi ipuwalo etate atu oko haba kalawete, ba:bene ba:be komote Ya:suku teta:mo ba:bo puluhukuya:.

tawakaluba:tamo kikalamema:ne. ¹³⁻¹⁴ Numa:la:, nale aeno Kodawa Ya:sukunu komoma: olamagitamo, ebe ba: Godote dadipatiya: ba:be uli okodawala. Huiyatiya tawakalubi hiliyonomo iya:tawahala, ba:moe Ya:suku Libai gudawaha:, ebete Yuda gu ipuwane hawakaluya:, ba:gala ibi ba:moe eta komo atumu iya:tawahala, Godotamo hawa:goeno ilina ikamehoma: eta dawate Yuda gu ipuwane dopamo kuluhukuya:ha:, mabu Mosesete Godokono Tutumu Tabo ebena Bukamo ba miya:te, ebete Yuda gunapi kakiyalamiya:ha: ba:bako oko kowatima:.

¹⁵ Ba:bema: numa:la:, nale dolamagitamo ba:moe taboeno ipuwa ba:ma ka:na a:hawakala, Godokono eta hiya:nomo hawa:goeno ilina ikamehodawate ba: uluhukuya:, ba:be dawate Mekisadekate dopamo kebako dawama: keda:nami ba:bako dawama: keda:na. ¹⁶ Iyo, Mosesete a dopamo da:tutumua:tiya: Godotamo hawa:goeno ikamehopa:te Libai gu kapiya ipuwane kopikulima:, ba:be tutumu komodo Godokono uli okodawate ebena oko haba kalawiya:ha:. Ebete huiyatiya Godotamo hawa:goeno ikamehodawoeno haba belawiya:, mabu ebete kebe ka:ka:go emedena emedena tetelo demedenamene ba:be ka:ka:te helo ebetamo ikamiya:. ¹⁷ Ba:bema: hibila, Godote ebena uli okodawoeno komoma: ebena Bukalo tabo ba:ma ka:na ihatiya:,

“Emedena emedena tetelo
 ama: natamo hawa:goeno ilina
 ikanamehonedawama: beda:namena:ta,
 Mekisadekate dopamo naeno okodawama:

keba ka:na keda:nami ba:ba ka:na.”

18-19 Numa:la; Godote dopamo kebe hiya:hiya: Tutumu Tabo Moseseko ipuwado a Yunapa:tamo dikaa:miya; ba:bi Tutumate kamodobonamiha: tawakalubi Godokono tuputupupinomoma: komidilinama:. Ba:be mabuma: ebetamo hawa:goeno ilina ikamehopino komoma: da:pola:nama; ebete ba:bi pakala Tutumu tama:mo ba miya:te aeno kuba ododili komo kegebolea:mema: eta gabo ba:ma ka:na hiduimiya; a hidonomo huiya ebegodone konomamo lawema: uliholo da:latiminama; ale ba:be ukui komodo ebena holoholo hapuamo kalakalago pelamenakoma:.

20 Ba:gala ba:moe ba: eta komola. Dopamo tetelo Libai gu dubate Godotamo hawa:goeno ilina ikamehopima: eda:hate oko tupuimihino, etate ibino komoma: Godokono mahilo kaka:miya:ha: iba:te ba:be oko ebena heloamo kowatihonama:. 21 Huiyatiya Ya:suti ebetamo hawa:goeno ikamehodawama: dediya; ba:ba tetelo Godote ebena mahilonomo ba ka:mi ebetamo hibinomolo ba:ma ka:na goiya;

“Na Kodawa Godote amia:no okoma:
naeno ukui hiya:ma: a:kamida:mo,
mabu nale naeno mahilamo
ba:moe hibinomo tabo ba: a:goemo,
‘Emedena emedena tetelo
ama: natamo hawa:goeno ilina
ikanamehonedawama: beda:namena:ta.’ ”

²² Ba:bema: numa:la:, Godote tawakalubino kuba ododili komo egebolelamema: kebe nopo dopamo da:tamotiya:, ba:be nopeno helote deha:potodopoma: eda:nami. Huiyatiya ebete ba:ma tetelo uli nopo da:katamotiya:, ba:be nopote ebena helo mahilamo duluhukuya: ba:be mabuma: ba:be helote konomoma: eda:na, iyo, a hibima: midipi ba:moe komone niya:tawahanama: Ya:suti a mabuma: oko hidonomamo nowatina.

²³ Ba:gala eta komo. Dopamo Godotamo hawa:goeno ilina dikamehonakui ba:bi dubate hiliyonomoma: eda:hanama:, mabu ibi ipuwalo komopi da:ha:lahanakui komo uliuli apepeho dubate ha:lahapino oko haba ba: dito kuwatenakuya:. ²⁴ Huiyatiya Ya:sukunu komo hiya:nomola mabu ebete emedena emedena tetelo ba emedena, ebena hawa:goeno ikameho okote Godotamo a:kawibonamene, iyo, eta lumagiti ebena oko haba a:kalawenamene.

²⁵ Ba:moe mabuma: puya:te ebe ipuwado Godotamo da:pelamenaka, ba:bi tawakalubino ka:ka: komula:lendamema: Ya:sukunu helote modobonomoma: eda:na, mabu ebete emedena emedena tetelo ba emedena ibi mabuma: Godoko ba:toemehonakomene.

²⁶ Ba:bema: kalakala konomola, ba:ma tetelo Ya:suku ba: Godotamo hawa:goeno ikamehopino Hununomo Watodawala, iyo, ebe ha:kiya aeno modoboha: komo hiliyonomo ipuwalo a hidonomamo owalubinako. Ba: hibila, ebete Godoko kalakaluimima: tuputupunomoma: ba eda:na, eta kuba ododi komote ebegodolo kitanaha:, puliyanomola. Ba:be mabuma: puya:te

hopo habalo kuba komo dododilinaka, Godote Ya:suku ibi hiliyonomo ipuwane owatiya:midate ebe hunamo ba:bo adipatiya: ebete Hunu Habalo kemedenama:. ²⁷ Ba:bema: numa:la;, Ya:suti Godotamo hawa:goeno ilina ikamehopino komo hununomo watowatopi huiyaha:. Ba:ba:te ibino kuba ododili komo kegebolelamema: hawa:goeno ilina Godotamo dopamo ikamehote, ba:bene iba:te komo hawa:goeno ilina tawakalubi mabuma: gala a:kikamehonaka, huiyatiya Ya:sukunu komo hiya:nomola. Ebegodolo eta kuba kapiyate itanaheno, ebe ha:kiya ebene ape hawa:goeno malemale ilinama: miditi Godotamo kapiya tetenomolo ba:bo ikamiya:, ba:bema: hibila, ebene hawiti emedena emedena tetelo modobo oko bowatinamene. ²⁸ Ba:bema: ale ba:moe ko komo hidamo umima;, Godote atamo Moseseko ipuwado dikaa:miya: ba:bi Tutumu Tabo komodo tete ga:ga:nomolo komo tuputupuha: dubate Godotamo hawa:goeno ikamehopino hununomo watowatopima: eda:hanama:. Huiyatiya galane tetelo ebete ba:bi Tutumu Tabo komokomo tama:mo ba miya:te ebene helo mahilamo hibinomolo ba:bo goiya:, ebene Gudu kapiyate ebetamo hawa:goeno ikameho oko habalo kemedenama:. Ba: hibila, ba:be Guduti ba:be oko owati komo hidonomamo ya:lo iya:tawate emedena emedena tetelo ba:ba ka:na bowatinamene.

8

Ya:suti A Mabuma: Godotamo Hawa:goeno Ikamehopino Hununomo Watodawama: Deda:na

1 Ba:bema: nale kebe tabo kolamagitamo, ba:moe ba: ba:be taboeno konomo ipuwala, a hibima: midipi mabuma: ba:bako hidonomo okodawate bemedena. Iyo, a mabuma: Godotamo hawa:goeno ikamehopino Hununomo Watodawama: deda:na, ba:be dawate Hunu Haboeno Konomo Gawadubu Godokono tu hapulu bemedena. 2 Numa:la:, a Yunapino iniwali tetelo iba:te Godoko adikumima: eta sipi-goegoeno tama alokoa:mida genama ba:bo adipatiya:, ba:bema: ibi mabuma: Godotamo hawa:goeno ilina ikamehopa:te oko ba:bolo owatinama:. Huiyatiya a mabuma: hawa:goeno ikameho oko dowatina, ba:be dawate hopo habanapa:te detiya: ba:bako genamalo kowatinaha:, ao, ebena oko haba ba: aeno Kodawate Hunu Habalo detiya:, ba:be hibi Adikumino Genamoeno Talonanomo Habala.

3 Ba: hibila, hopo habalo Godotamo oko dopamo dowatinama:, Godote ba:bi hawa:goeno ilina ikamehopino hununomo watowatopi ibino oko habamo a:miya:tenakui, iba:te tawakalubi mabuma: hiya:hiya: dabihole ilinoeno hawi ba:gala komo malemale ilina ebetamo dito kikamehonakoma:. Ba:be mabuma: hawa:goeno ikameho oko a mabuma: dowatina, wadiyala ba:be Kodawate eta hido komo atumu Godotamo na:kikamehamene. 4 Huiyatiya numa:la:, a mabuma: Hunu Habalo oko dowatina, ba:be dawate Hunu Habamo odoloheno hopo habalo nemedenatale ebete Godotamo hawa:goeno ikamehodawama: ba:ka:-eda:na:, mabu ba:moe hopolo komo okopa:te ba emedehona komo hiliyonomo tetelo Godotamo malemale ilina dito

ikamehonaka, Mosesete a Yunapino iniwali keba ka:na ka:tutumulateliya: ba:ba ka:na. ⁵ Ba:bema: puya:te hopo habalo oko dowatina, ba:bi dubuino oko ba: aeno Kodawate Hunu Habalo dowatina ba:be hibi okoeno go huiyala. Ba: ba:ba ka:na Mosesete Godoko adikumino sipi-goegoe tama alokoa:mida genama dadipatiya:, ba:be genamate ba: Godokono Hunu Habalo da:la:na ba:be hibi genamoeno goma: atumu keda:na. Iyo, ba:be mabuma: Mosesete ba:be genama dito hopolo ete tupuimihino, dopamo Godote ebe ba:ma ka:na kiyamiya:, “Nale naeno hibi genamoeno go ama: Sainai Hununomo Hakalo keba ka:na ka:mutuimitima, wadiyala ama:le na adikunameno genama ba ete genamoeno hiya:hiya: komo ba: ba:ba ka:na nododiliya:.”

⁶ Ba: hibila, Ya:suti hopo habanapi ba:gala Godoko ibi tetenomolo ba la:na, kebe uli nopo da:tamotiya: ba:be nopoeno helote pakala nopoeno helo na:gogolona, iyo, Godote ebenu uli nopodo kebe owalubi komokomo hibima: midipa:tamo ikalamema: hibilo da:goiya: ba:bi komo ba: hidohidonomola, huiyatiya pakala nopoeno owalubi komote hibilo kitanamiha:. Ba:bema: numa:la:, ba: ba:ba ka:na Godote ebenu uli nopodo kebe hawa:goeno ikameho oko Ya:sutamomo dikamiya:, ba:be okoeno helote atumu pakala nopoeno okopino helo na:kagogolona.

⁷ Iyo, hibila, tawakalubino kuba ododili komo kegebolelamema: pakala nopoeno helote modobolo nitanuya:tale, Godote galane tetelo eta nopo ba:ka:tamotiya:na:. ⁸ Huiyatiya ebenu ebenu tawakalubino kuba ododili komokomo

ba ulame, ebeno pakala nopoeno komo ibi
 owalubilima: modoboha:ma: goelo tabo ba:ma
 ka:na olamagiya;

“Na Kodawate goemo,
 naeno Isalaela tawakalubi ba:gala Yuda
 tawakalubi mabuma:
 tete tatalila na uli nopo kotamotema:nemo.

⁹ Iyo, na ibino iniwali Isipiti hopone uluhuku-
 latelete
 hidonomamo da:magataliya:mo,
 ba:ba tetelo nale kebe nopo iba:tamo
 da:tamotiya:mo,
 ba:be nopoeno tabamo iba:te hibilo kapa-
 pamila:haliya:ha:,
 ba:bema: nale ibi dito miya:patepaliya:mo,
 ibi ha:kiya ibino ubilo hiya:hiya: kowap-
 ata:lamenama:.

Huiyatiya na ba:ma tetelo uli nopo da:tamotemo,
 ba:moe nopoeno helote hiya:nomoma:
 keda:ma:ne.

¹⁰ Iyo, na Kodawate goemo, tete ba: na:tatali,
 na uli nopo naeno Isalaela tawakaluba:tamo
 ba:ma ka:na kotamotema:nemo,
 nale naeno tutumu tabo komokomoma:
 ibi dito a:kakiyalama:mo,
 ao, na huiyatiya ba:bi tutumu tabo ibino ukui
 mabamo
 ba:gala ibino tepo ipuwanomamo
 komiya:telamema:nemo.

Ba:bema: ba:moe ododi komodo
 iba:te na kapiya ibino Godoma: ba
 ka:namina,
 nale atumu ibi naeno hibi tawakalubima:

ba:bo koka:lamima:nemo.

- 11 Ba:ba tetelo ibi ipuwalo
 etate ebena tamedawa ba:ma ka:na
 a:kakiyama:mene,
 ‘Wadiyala ama: Godoko amia:no Kodawama:
 na:midiya.’
 Ao, etate ba:mako tabo ebena mabulubitamo
 a:kolamaga:mene,
 mabu ibi ipuwalo kokopi ba:gala hegehegepi
 atumu,
 ibi hiliyonomate tepo ipuwoeno ukui ya:lo
 a:hiduilamiya,
 iba:te na ibino Kodawama: hibilo komidini-
 nama!
- 12 Ba:bema: ba:moe komo ba: hibila,
 ba:ba tetelo nale ibino kuba ododili komo
 egebolelamete
 nale gala a:kemalagidolelama:mo.”

13 Ba:bema: wadiyala la: ba:moe komo hidamo
 nemalagidolala:. Godote uli nopoeni komoma:
 tabo ba:ba ka:na dolamagiya:, ba:ba tetelo ebete
 dopamo da:tamotiya: ba:be nopo pakaladopoma:
 goiya:, ba:bema: hibila, ba:moe hopolo kebe ili-
 nate pakaladopoma: deda:hanaka, tete tatalila
 ba:bi ilinoeno hido komote wibonomo wibote
 dito kalatidihoma:na:.

9

Pakala Nopoeni Komamo Godoko Adikumi Komo

¹ Numa:la:, Godote dopamo kebe nopo
 da:tamotiya:, ba:be pakala nopoeni kukalate
 na:pola:nama:, tawakaluba:te ebe adikumi

genama etete ebe ba:bolo keba ka:na na:kadikuminakomena. ² Ba:bene tawakaluba:te ba:bi kukalamo kopapamila:halenama: Godoko adikumino sipi-goegoe tama alokoa:mida genama ba:bo adipatiya:, ba:be genama gulu netewa habate na:pola:nama:. Ba:bene Godoko adikumima: okopa:te genamoeno dopo hapulu ditanami ba:be kaliko ubilido ba:moe genamoeno dopo habamo ba:bo na:pa:la:hanakuya:. Ba:be dopo haboeno mahilo ba: Talona Habala, ebe ipuwalo alo kapiyate ba itana patapatate atumu na:kitanami, ba:bene ba:be patapata hunulu okopa:te talona baa: Godotamo dikamehonakui ba:bi baa:te ba:bolo na:pola:nanakuya:.

³ Ba:bene genama gunomolo eta habate na:ka-itanami, ebena mahilo ba: Talonanomo Habala, ba:gala ba:be haboeno dopo hapulu eta kaliko ubiliti na:ka-itanami, ba:be talona habalo talonanomo ilinate ugumuili ipuwalo hidamo kopola:nama:. ⁴ Ba:bema: ba:be Talonanomo Habalo ba:moi netewa ilinate na:pola:nama:, Godoko owatidoloeno golodo patapata ba:gala ebete dopamo da:tamotiya: ba:be nopoeni golodo Talona Bokose. Ba:bene golodo patapatoeno komo ba:ma ka:nala, koete ba:be patapata hunulu ba woe modobodawate Godoko owatidoloeno hido nibo puhulu ilina koa:mo ba:bo haminahale-nakui. Ba:gala Godokono Talona Bokoseno komo ba:ma ka:nala, ba:be Bokose ipuwalo ebete kebe hanohano ilinamo aeno iniwala:tamo ebena helo da:hawakalimiya:, ba:moi ba:bi netewa-kapiya ilinate na:kapola:nama: — ma:na mahilagoeno baa: golodo kalili, ba:gala A:lonikono komoma:

ebeno kukuni huha:te ha:kiya da:pikulihuya:
 ba:be kuku, ba:gala Godote kebe nakola hu-
 namo ebena koko Tutumu Tabo da:miya:tiya:
 ba:bi netewa nakolala.* ⁵ Ba:bene Godokono
 Talona Bokose hunulu kola:mota:nama:, okopa:te
 netewa hiya:nomo holoholo nopopi golodo ili-
 namo ododiliti ba:bamo dito miya:tiya:. Ba:bi
 nopopi ba: patamagopila, ba:bene ibino patamu
 hogaminalelo ba la:mota:na iba:te ba:be Talona
 Bokose ba:bo mula:nama:. Ba: hibila, ba:be
 Bokose hunuino tete ba: talonanomola, mabu
 Godote ba:bolo ba emedena tawakalubino kuba
 ododili komo hiliyonomo ba:bo egebolelame-
 nakui.

Huiyatiya naeno tabo ulihopa:la:, la: nonolata.
 Nale ba:moe sipi-goegoe tama alokoa:mida
 genamoeno komo hiliyonomo komoma: la:
 kiya:tulamema: ba:moe tete hidoma: kagoeha:.

⁶ Numa:la:, nale genamoeno kapiyakapiya
 ilinama: la: diya:tulamema, ba:bi ilina ba:
 okopa:te Godokono tabamo papamila:halete ebe
 adikumima: da:miya:tiya: ba:bi ilinala. Ba:bema:
 Godotamo hawa:goeno ilina ikamehopino komo
 ba:ma ka:nala, iba:te hiliyonomo hegelalo
 ba:moe genamoeno dopo haba ipuwamo
 a:pa:pa:la:hanakuya: ibino hiya:hiya: oko
 Godotamo kowatihonama:. ⁷ Huiyatiya okopi

---

* **9:4:** Buka ka:lamihole dawa, ama: ubi dihatemena: ba:moi
 komoeno hiya:hiya: uwi hidamo kiya:tawama:, wadiyala ama:le
 ma:na mahilago baeno komoma: Ikuli 16.1-36 numiya:, ba:gala
 ama:le A:lonikono kukuino komoma: Nabas Ka:lamihole 17.1-11
 numiya:, ba:gala Godote netewa nakola hunamo ebena koko
 Tutumu Tabo da:miya:tiya: ba:be komoma: ama:le Ikuli 34.1-28
 na:kumiya:.

ipuwalo ibino Hununomo Watodawa kapiyate modobola genama gunomolo ditanami ba:be Talonanomo Haba ipuwamo kona:pa:gama:, iyo, gogo hiliyonomo ipuwalo eta kapiya tetenomolo ebe ha:kiya hidonomo gautu-goeno hawa:go ba:bamo tonakui. Ba:bene ebe ba:gala ebene tawakalubi hiliyonomo, iba:te iya:tawaha:ma: ba eda:ha ba:be gogo konomolo kebe hiya:hiya: kuba dododilnakui, Godote ba:bi kuba hiliyonomo kegebolelamema: okodawate hawi ebetamo ba:bo nikamenakui. ⁸ Ba:bema: ba:be dawoeno oko owati komodo Godokono Gobogobote a ba:moe komo biya:tua:mena, dopamo Godoko adikumino sipi-goegoe tama alokoa:mida genamate da:la:nami, ba:be tete ga:ga:nomolo tawakaluba:te Godokono Talonanomo Habamo na:pa:la:hama: gabote a:hiya:midalo kitanamiha:.

⁹ Ba:bema: numa:la:, pakala nopoenno Godoko adikumino hiya:hiya: komokomo ba: goma: eda:hana, iyo, pakala nopoenno komote ba:ma teteno uli nopoenno ipuwa atamo na:kahawakalimina. Ba:be mabuma: a ba:moe komo iya:tawahala, dopamo tetelo tawakaluba:te Godoko adikumima: ebetamo hiya:hiya: dabihoile ilinoeno hawi ba:gala komo malemale ilina dikamehonakui, iba:te ba:be komodo kamodobohonamiha: ibino tepo ipuwoeno ukui tuputupunomoma: komidilima:. ¹⁰ Iyo, hibila, a Yunapa:godolo dopamo da:pola:nama: ba:bi Godoko adikumino kukalate naha ilinoeno komo, ba:gala beya niho komo, ba:gala ape ukulale komo, ba:bi hiya:hiya: hunu tamoeno komoma: tawakalubi biya:tulamenakuya:. Huiyatiya

numa:la:, pakala nopoeno kukalate tepo ipuwoeno ukui tuputupuilamema: tawakalubi kiya:tulamiya:ha:, ba:bema: Godote ubi ba:bo ihatiya: ba:bi kukalate ebena uli nopo tamote teta:mo pola:nate ba:bo kowibohoma:.

*Kelisokono Hawiti A Mabuma: Oko Mod-
obonomolo Dowatina*

¹¹ Ba:bema: kalakala konomola, mabu Kelisote Godokono uli nopo tamote komodo piya:, ba:bene ebe Godotamo hawa:goeno ikamehopino Hununomo Watodawama: ba eda:na, Godokono hidohido owalubi komate ebegodone atamo pikulinaka. Iyo, ebete a mabuma: kebe uli genamalo oko dowatina, ba:be genamate ba:moe hopolo la:naheno ebe ba: Hunu Habalo da:la:na ba:be Godoko Adikumino Genamala, ba:bema: ba:be genamoeno hido komote aeno iniwala:te dopamo detiya: ba:be genamoeno hido komo hibilo na:gogolona. ¹² Ba:bene Kelisote kapiya tetenomolo ba:be genamoeno kaliko ubilido Talonanomo Habamo da:na:pa:guya:, ebete a mabuma: gautu-goegoe ba:gala kau-goegoeno hawi Godotamo kanikamehuya:ha:. Ao, ebete ba:ba tetelo ebena hawinomo binikamiya: ebete aeno ka:ka: emedena emedena tetelo komula:lea:menama:.

¹³ Ba: hibila, dopamo tetelo puya:te Godokono genamalo oko dowatinama:, iba:te gautu-goegoe ba:gala kau-goegoeno hawi Godotamo ba ikameho komo hawi ebe adikumipi hunamo ba:bo anamogamidahalenakuya:, ba:gala iba:te atumu kebe kau-goegoe hegehege Godotamo ikamehoma: koelo

da:wamotenakui, ba:bi kau-goegoeno ipulu beyago kapiyuimiti tawakalubi hunamo gala dito kanamogamidahalenakuya:. Iyo, ba: ba:moe gabodo okopa:te tawakalubino hunu tamoeno modoboaha: komokomo iba:godone gobogobamo ba:bo uluhukulatelelamenakuya:, Godote iba:tamo talona ihatelameheno ebe adikumima: kopelamema:. ¹⁴ Ba:bema: numa:la:, ibino ododili komate hunu tamoeno komokomo kapiya bihiduilamenakuya:, huiyatiya Ya:suti ebena hawa:mo dododiya: ba:be komoeno helo bada konomola:ka:! Iyo, ebena hawiti aeno tepo ipuwoeno modoboaha: komokomo kotuputupuuilamema:ne, ba:bema: ale ukui gala a:kihata:ma: aeno hiya:hiya: ododili komodo aeno hunu tama kapiya komodobuilamema:. Ba: hibila, hunu tama hiduimi komodo lumagiti hibi ka:ka: a:kalawa:mene, iyo, ebete Godoko adikumima: hibi gabo a:kuma:mene.

¹⁵ Ba:bema: ko komo ba: ba:ma ka:nala, Kelisote Godokono uli nopote atamo uluhukuma: gabo a:hiduimiya:, mabu ebete ebena ubi ba:ma ka:na ihatiya:, Godote pui ebena tawakalubima: keda:hanama: da:ka:lamiya:, iba:te ibino wiboha: teteno hido huiya ebegodone kuwatema:, ebete dopamo hibinomo tabo keba ka:na ka:goiya: ba:ba ka:na. Iyo, Kelisoko ubila puya:te pakala nopoen tetelo kuba komo dododilinakui, ebete ba:bi tawakalubi ebena hawa:mo huiyahaleta kuba ododili komoeno helo ipuwane kuluhukulatelema:ne.

¹⁶ Ba:gala eta komo. Ba:moe hopolo komopino ododi komo ba:ma ka:nala, dogodogo

dubuti hoeheno dopamo ebete ebenu gugudi mabuma: nopo kotamotema:ne, iba:te ebenu hoe tetelo ebenu dogodogo ilina keba ka:na na:kuwatemena:. Ba:bema: ebenu hoe tetete ebetamo hibilo duluhukumini, ebenu guguda:te ba:be nopo tamote komodo nabiwigodone hido-hido komo ba:bo kuwatema:na:. ¹⁷ Huiyatiya hibila, ba:be dogodogodawate hoeheno, ebete da:tamotiya: ba:be nopodo eta guduti eta ilina kapiya dito a:kalawa:mene, iyo, ebete ka:ka:lo ba luta ba:be nopoen helote a:kitanamene huiyatiya ba:be dubuino hoe komo kapiyado kodakodama: keda:ma:ne.

¹⁸ Ba:bema: Godote atumu ba: ba:ba ka:na ka-ododiya:, ebenu tawakaluba:tamo dopo nopo da:tamotiya: ebenu okodawa Mosesete eta dabi ilina danakapumiya:, ba:ba tetenomolo ba:be nopoen helote ba:be ilinoeno hoe komodo ba:bo tupuimiya:. ¹⁹ Iyo, ba:ba tetelo Mosesete Godokono ubi komamo papamiwatate, dopamo ebenu Tutumu Taboen hiliyonomo komokomo tawakalubi ba:bo kiyalamiya:. Ba:bene ba:be komo da:wibuya:, ebete komo kau-goegoe anakapulamete ibino hawi beyago kapiyuimiti, Godokono Tutumu Tabo Buka hunamo ba:gala tawakalubi hunamo ba: dito anamogamidahaliya:, ba:be komo ebete eta uli gedawoen pahago ba:gala sipi-goe tamoeno hawihawi ipago ododiya:, Godote ebe keba ka:na ka:tutumutiya: ba:ba ka:na. ²⁰ Ba:bene Mosesete ba:be komo ba ododi tawakalubi ba:ma ka:na kiyalamiya:, “Godote ebenu nopo la:tamo da:tamoti, ba:moe hawiti

ba:be nopo bekodakoduimi, ba:bema: la:le
 ba:be nopeno hiliyonomo tabo komamo
 na:papamila:halenakuya:la:.” ²¹ Ba:ba tetelo
 ebete komo hawi Godoko adikumino sipi-
 goegoe tama alokoa:mida genama guamo ba
 anamogamidahale, kebe talona ilina ba:bolo
 da:pola:nama: ba:bi hiliyonomo ilina hunamo
 ebete atumu ba:bo kanamogamidahaliya:
²² Ba:bema: numa:la:, Godote dopamo kebe
 Tutumu Tabo tawakaluba:tamo dikalamiya:,
 ba:be Tutumu Tabote a biya:tua:mena, hawi
 anamogamidahale komo kapiyado hopo haboeno
 ilina ipuwalo komo hiliyonomate talonama:
 keda:hama:na:, ba:gala eta dabi ilinoeno hawiti
 ka:ka:la:heno Godote tawakalubino kuba ododili
 komokomo a:kegebolelama:mene.

²³ Ba:bema: hibila, Godoko adikumino gena-
 malo dopamo da:pola:nama: ba:bi ilina ba: Hunu
 Habalo da:pola:na ba:bi hibi adikumi ilinoeno go
 huiyala. Iyo, hopo haboeno ilinoeno komoma:
 ibino talonate dabihole ilinoeno hawi komodo
 keba ka:na ka:hawakalahaliya:, ba:ba ka:na Hunu
 Habalo da:pola:na ba:bi ilinoeno talonate atumu
 hawi komodo kohawakalahalema:na:. Huiyatiya
 kapiya komote hiya:ma: eda:na, Hunu Haboeno
 talonate kohawakalama: hopo haboeno dabi-
 hole ilinoeno hawiti kamodobonaha:, iyo, Hunu
 Haboeno ilinate Hunu Haboeno hidonomo hawi
 kapiyado talonama: keda:hama:na:. ²⁴ Ba:be
 mabuma: hopo habalo da:la:nami Kelisote ba:be
 Godoko adikumino genamoeno Talona Habamo
 kana:pa:guya:ha:, ao, ebete iya:tawuya: hopo ha-
 balo da:la:na ba:be genama ba: Hunu Haboeno

hibi adikumi genamoeno goma: eda:na. Ba:bema: kalakala konomola, ebete a mabuma: Hunu Habamo a:na:pa:guya:, iyo, ba:ma tetelo ebete Godokono holoholo hapulu emedena emedena tetelo ba:bolo bemedenamene.

²⁵ Ba:gala ba:moe ba: eta komola, Kelisote Hunu Habalo ba emedena ebete ebene hawi Godotamo komo hiya:hiya: tetelo gala a:kikamehonakamene. Iyo, puya:te hopo habalo hawa:goeno ikameho oko dowatinakui ebe ba:bi okopi huiyaha:, mabu dopamo ba:bi okopi ipuwalo ibino Watodawate ha:kiya hiliyonomo gogolo kapiya tetenomolo Talonanomo Habamo ba na:pa:ga dabihole ilinoeno hawi Godotamo ba:bo nikamehonakui.

²⁶ Ba:bema: hibila, Kelisote ba:bako hopo haboeno oko dubuma: nediya:tale, ebete ba:moe hopo haba ododi mabuni tupuimiti ba:ma teta:mo puluhuku komo hiliyonomo tetelo hoe temeteme ipuwado ebene hawi Godotamo bikamehonakona:. Huiyatiya ebene komo eba ka:naha:. Ao, ba:moe hopo haboeno kuititi tete tatalima: ba eda:na, ebete kapiya tetenomolo uluhukuti ebe ha:kiya ebene ape hawa:goeno malemale ilinama: ba:bo midiya:, ebete ebene hoe temeteme ipuwado a hiliyonomoeno kuba ododili komo gobogobamo hibilo kowataa:mema:.

²⁷ Ba: hibila, hopo habanapi hiliyonomoeno komo ba: ba:ma ka:nala, eta lumagiti kapiya tetenomolo hoete, Godote modobo huiya ebetamo kikamema: ebene ododili komokomo ba:bo kanagilamelemema:ne.

²⁸ Ba:bema: numa:la:, Kelisoko ba: atumu,

kapiya tetenomolo ebe ha:kiya ebeno ape hawa:goeno malemale ilinama: da:midiya:, komo hiliyonomo tawakalubino kuba ododili komokomo gobogobamo miya:tenomo ba:bo miya:telamiya:. Ba:be mabuma: ebete gala da:kapemene, ba:ba tetelo ebete komopino kuba ododili komokomo egebolelamema: gala a:kapehaa:mene, ao, ba:ba tetelo puya:te ebeno pe komoma: uliholo da:latimina, ebete ba:bi tawakalubino ka:ka: hibilo mula:lелamete emedena emedena tetelo iba:go bemedenamene.

10

Kelisokono Hawiti Aeno Kuba Ododili Mabuma: Kapiya Tetenomolo Da:ka:ka:liya:

¹ Numa:la:, Godote a Yunapino iniwala:tamo dikalamiya: ba:bi Tutumu Tabo komate kebe komokomo da:hawakalilamiya:, ba:bi komo ba: Hunu Habalo da:pola:na ba:bi hidohido komoeno hibidopo go huiyala, iyo, galane tetelo ale ba:bi hibi ka:ka: komoeno hiya:hiya: komo Godogodone konuwatema:nema:. Ba:bema: hibila, dopamo tetelo okopa:te komo hiliyonomo gogolo hawa:goeno ilina Godotamo gala ikamehonakui, gala ikamehonakui, ba:ba ka:na ewagelenama:, huiyatiya ba:bi hawa:goeno ikameho komate kamodobonamiha: Godoko adikumima: da:pelamenakui ba:bi tawakalubino tepo ipuwoeno ukui kotuputupuilamema:. ² Iyo, dopamo tetelo ibino Godotamo hawa:goeno ikameho komate ibino kuba ododili komokomo hibilo negebolelamiya:tale, iba:te ibino tepo ipuwalo kuba itanaha: komo ba iya:tawahana

eta tetelo hawa:goeno ilina ebetamo gala ba:ka-
 ikamehuya:na:. ³ Huiyatiya ibino ododi komo
 eba ka:naha:. Komo gogo hiliyonomate ba
 petolame, iba:te Godotamo hawa:goeno ilina
 ikameho komodo ibino tepo ipuwalo ba:bo
 iya:tawahanakuya:, ibi ba: kuba ododilipila,
⁴ mabu ba:moe komo ba: hibila, kau-goegoe
 ba:gala gautu-goegoeno hawiti kamodobonaha:
 tawakalubino kuba ododili komo egebolelamete
 ibino tepo ipuwane gobogobamo hibinomolo
 kowatalamema:.

⁵ Ba:moe mabuma: Kelisote hopo habamo pe-
 heno huiyatiya ebeno pe tete tatalima: ba eda:,
 ebete Godotamo ba:ma ka:na goiya:,

“Ilinoenno hawi ba:gala komo malemale ilina
 tawakaluba:godone uwatema:,
 ama: amia:no ubi hibilo kihatenaha:,
 ba:be mabuma: ama:le naeno ape natamo
 ikanamiya:ta,
 nale ibi mabuma: naeno ape hawa:goeno
 malemale ilinama:
 miditi ama:tamo kikamema:.

⁶ Hibila, tawakaluba:te dabihoile ilina koa:mo
 emadolamete
 ama:tamo dikamehonaka,
 ba:bi ikameho komate ama: kakalakaluimi-
 naha:,
 iyo, ibino kuba ododili komokomo gobogobamo
 kowatalamema:,
 ama: hawa:goeno ilina iba:godone uwatema:
 ubihinola.

⁷ Ba:bema: nale ba:be komo ba iya:tawa
 na:goemo,

‘Na mola, amia:no ubi komo hibilo
kododima:,

iyo, ama:le amia:no Tutumu Tabo Bukalo
nale   kebe   komo   kododima:
da:hawakalimina,
na   ba:be   komo   hibinomolo
kododima:nemo.’ ”

⁸ Ba:bema: hibila, ba:moe tabo olamagi ipuwalo Kelisote dopamo na:goiya:, “Godo, tawakalubino kuba ododili komo gobogobamo kowatalamema:, ama:le hiya:hiya: ilinoeno hawi ba:gala komo malemale ilina ba:gala komo dabihoile ilina koa:mo demadolamenaka, ba:bi ilina iba:godone uwatema: ama: ubihinola, iyo, iba:te ba:bi hiya:hiya: ikameho komodo ama: kakalakaluiminaha:.” Iyo, hibila, tawakaluba:te ba:bako ilina Godotamo ikamehoma: ebena Tutumu Tabote ibi betutumulatelena, huiyatiya Kelisote Godokono tepo ipuwoeno hibi komo ba iya:tawa, ebete ba:bi ilina uwatema: ubiha:ma: ba:bema: goiya:.⁹ Ba:gala ebete ba:moe eta tabo moga:melo na:kagoiya:, “Na mola, na amia:no ubi komo hibinomolo kododima:nemo.” Ba:bema: kalakala konomola, Godote dopamo kebe nopo ka:tamotiya:, Kelisote ebena hawa:goeno ikame komodo ba:be pakala nopoeno hawa:goeno ikameho komo tama:mo ba ihate eta uli nopo ba:bo kodakoduimiya:.¹⁰ Iyo, Ya:su Kelisote Godokono ubi komamo ba papamiwata ebena ape kapiya tetenomolo hawa:goeno malemale ilinama: miditi ebetamo dikamiya:, ebete ba:be komodo a hibima: midipi hiliyonomoeno kuba

ododili komo egebolea:mete a ebeno hido-
talonapima: ba:bo midiya:.

¹¹ Ba: hibila, dopamo tetelo Godotamo hawa:goeno ikamehopi ipuwalo ibi hiliyonomate hiliyonomo hegelalo ibino oko ba owatina, komo hiliyonomo tetelo atu hawa:goeno ilina ebetamo ba:bo ikamehonakuya:, mabu ba:bi hawa:goeno ikameho komate modoboha: tawakalubino kuba ododili komo egebolelamete ibino tepo ipuwane gobogobamo hibinomolo kowatalamema:. ¹² Huiyatiya kalakala konomola, Kelisokono komo hiya:nomola. Ebete tawakalubi hiliyonomoeno kuba ododili mabuma: ebeno ape kapiya hawa:goeno malemale ilinama: miditi Godotamo ba:bo ikamiya:, ba:bema: emedena emedena tetelo iba:godolo eta kubate gala a:kitanamene. Ba: hibila, ba:be oko dupuliya: ebete tote Godokono tu hapuamo nemedete, ¹³ ba:bene ebete ba:bolo ebeno Ko Gawadubu tetete hawakalama: latimina, iyo, ba:ba tetelo eba:go dalaholohona Godote ibi ebeno nato a:puti bahima: hibilo komidilima:ne. ¹⁴ Ba:be mabuma: Kelisote ebeno ape kapiya tetenomolo hawa:goeno malemale ilinama: da:midiya:, ba:be gabodo ebete puino kuba ododili komo degebolelamiya: ebete ibi Godokono talonapima: ba:bo midiliya:, iba:te emedena emedena tetelo ba:ba ka:na tuputupupinomoma: keda:hanama:.

¹⁵ Ba:bene Godokono Gobogobote ebeno Buka tabo komamo Kelisokono hido ododi komo atumu kahawakalimina, iyo, ebeno dopo tabote ba:ma ka:na itana,

16 “Na Kodawate na:goemo, tete ba: na:tatali,
 na uli nopo naeno tawakaluba:tamo
 ba:ma ka:na kotamotema:nemo,
 nale naeno tutumu tabo komokomoma:
 ibi dito a:kakiyalama:mo,
 ao, na huiyatiya ba:bi tutumu tabo ibino tepo
 ipuwanomamo
 ba:gala ibino ukui mabamo
 komiya:telamema:nemo.”

17 Ba:bene ebete tabo moga:melo gala
 na:kagoena, “Emedena emedena tetelo
 nale ibino hegehege ba:gala koko kuba
 ododili komo gala a:kemalagidolenamo.”

18 Ba:bema: hibila, Godote tawakalubino kuba
 ododili komo hiliyonomo ba: ba:ba ka:na
 egebolelamete dadodoholelamemene, ba:ba
 tetelo tawakalubino kuba pola:lama:naheno
 iba:te ebetamo hawa:goeno ilina gala
 a:kikamehonamena:.

*Ya:suti Gabo A:hiduimiya: Hibima: Midipa:te
 Godoko Tamenomamo Kopelamema:*

19 Ba:bema: naeno hibima: midipi ekaka:la,
 ale Godoko adikumima: Ya:sukunu hawi ka:ka:la:
 komodo ebeno Talonanomo Habamo toleheno
 kona:pa:la:hama:nema:.²⁰ Ba: hibila, ebete
 hoe ipuwalo ebeno ape Godotamo dikamiya:
 ebete Talonanomo Haboeno kaliko ubili ba:bo
 a:hiya:miduya: ale ba:bamo kona:pa:la:hama:
 mabu ebeno ikame komodo ebeno ape ba:be
 kaliko ubili huiyama: ediya:, iyo, ebete kebe
 uli gabo atamo da:hiduimia:miya:, ba:be gabo
 ba: wiboha: teteno ka:ka: gabola.²¹ Ba:bema:

kalakala konomola, Hunu Habalo da:la:na ba:be Godoko Adikumi Genamalo Ya:suku ba: ebetamo a mabuma: hawa:goeno ikamehopino Hununomo Watodawala, ba:bene puya:te ba:be genamalo Godoko dadikumina ebe ba: ba:bi tawakalubi hiliyonomoeno namutudawala.

²² Ba:be mabuma: wadiyala aeno tepo ipuwalo eta gagagaga ukuiti itanaheno, ale ukui bilibiliha:ma: ba eda:hana aeno hibima: midi komodo Godoko tamenomamo konikulima:nema:. Ba: hibila, Kelisote dopamo aeno tepo ipuwamo ebena hawi danamogamidahaliya:, ba:bema: ba:ma tetelo aeno tepo ipuwoeno ukuiti a kuba ododilipima: kaka:minaha:, ba:gala ale ba:moe eta komo iya:tawahala, ale aeno apeno dalowa: komo atumu kakukulalea:mema: beyamo ya:lo a:nepalaguya:ma:. ²³ Ba:gala ale kebe hido huiya Godogodone lawema: uliholo da:latiminama:, wadiyala ale ba:be hido komoma: hibi tabo tawakaluba:tamo ba olamagimina ba:be hido ukui kuititi teta:mo kodakodalo batila:nama:, mabu hibila, Godote a mabuma: kebe komo ododima: hibilo da:goiya:, a iya:tawahala ebete ba:be komo hibinomolo kododima:ne. ²⁴ Ba:gala wadiyala a ipuwalo etate etoeno komo emalagidololo bowalubihuinakoma:, ale komopa:tamo hidohido komo ba ododili Godokono malemale komo ba:bo kohawakaliminama:. ²⁵ Ba:gala komo hibima: midipa:te ba:ma tetelo keba ka:na kewagelena, ba:ma ka:na iba:te komo sose tawakaluba:go kapiyuimi komo ya:lo da:miya:puya:, modoboha: ale ibi ibamilatele. Ale huiyatiya Kodawoeno Ko

Hegelate pe tatalima: eda: komo ba iya:tawahana, wadiyala aeno hibima: midi mabuma: ba kapiyuimina etate eta hiya:hiya: owalubi tabo komamo ba:kodakoduimihuinakoma:.

Godote Hibima: Midiha:pino Komo Hibinomolo Kanagilamelelamema:ne

²⁶ Ba: hibila, ale Godokono taboeno hibi komokomo aeno tepo ipuwalo uwatete, ba:bene ale kuba ododili komo miya:paleheno aeno ubilo dito dododilinakoma:, ba:bako kuba ododili komo kegebolea:mema: Godotamo hawa:goeno ikameho komote kitanaha:. ²⁷ Ba:be mabuma: ba:bako tawakaluba:te ko tole ipuwalo ba:moe kapiya komo niya:tawahamena:, Godote kebe Hegelalo tawakalubino komo danagilamelelamemene ba:be Hegelate hibinomolo kopema:ne, iyo, ba:ba tetelo puya:te eba:go dalaholohona ebete ibi ebena helonomo koa:mo kokubahilamema:ne.

²⁸ La: iya:tawahala, Godote dopamo Moseseko ipuwado kebe Tutumu Tabo tawakaluba:tamo dikalamiya:, ba:ba tetelo etate ba:bi tabamo papamiwata ubiha:ma: ba eda:na, netewa o netewa-kapiyate ebena papamiwataha: emede komo umimiti ba:be komo kapimilo watowatopa:tamo da:pehawakalimiya:, tawakaluba:te ebe lawete malemale ebetamo hawakalimihino dito anakapumiya:, iyo, Godokono tawakaluba:te ba:be komo kododima: ebete ibi bikiyalamiya:. ²⁹ Ba:bema: la:eno ukui keba ka:nala:ka? A tetelo Godokono Guduti atamo a:piya:, ba:bema: kebe lumagiti ebetamo papamiwata ubiha:ma: deda:na, Godote ebetamo

kuba huiya dikamemene bada konomola:ka!
 A:iye, Ya:sukunu hawiti Godokono uli nopo ba
 kodakoduimina, ebe modobola ba:be lumagino
 kuba gobogobamo kowatamema:! Huiyatiya
 ba:be lumagiti ba:be hido hawi gigilepalama: ba
 goena, kebe Owalubidawate ebetamo malemale
 hawakalimima: dewagelenako ebete ba:be
 Hido-talona Gobogobo biduduputiminako.
³⁰ Ba: hibila, ale aeno Kodawoeno komo
 iya:tawahala, ebete dopamo ba:moe tabo
 hibilo a:goiya:, “Puya:te natamo kuba komo
 dododilinaka, nale naeno mauba ipuwalo
 iba:tamo modobo huiya kikalamema:nemo,”
 ba:gala ebeno tabo moga:melo gala na:kagoiya:,
 “Na Kodawate naeno tawakalubino komo
 kanagilamelelamema:nemo.”³¹ A:iye,
 Helodawa Godote emedena emedena tetelo
 da:ka:ka:namene, ebete eta lumagi ebeno kuba
 huiya ikamema: da:lawemene, ebeno tole komo
 bada konomola:ka!

³² Ba:bema: dopamo Godokono alote la: ba
 a:la:minalena la: keba ka:na kemedehonamima,
 wadiyala la: ba:be komo hidamo gala
 na:kemalagidolala:, iyo, la:le la:eno hibima:
 midi mabuma: koko temeteme ba iya:tawahana
 la: huiyatiya kodakodalo la:mota:hanamimata.
³³ Ba:bene komo tetelo hibima: midiha:pa:te
 la: ba iduduputilame komo temeteme dito
 ikalamenakuya:ta, ba:gala komo tetelo iba:te
 komo hibima: midipi mabuluba:tamo ba:ba
 ka:na ba ewagelena, la: huiyatiya toleheno ba:bi
 ekaka:go ba:bo la:mota:hanamimata. ³⁴ Ba:bema:
 komo kuba ododilipa:te la:eno hibima: midi

mabuma: komo la: la:eno mabuluba:go du genamamo dito diya:hekiya:la, la: ba:bolo komo temeteme kapimilo iya:tawahanakuimata, ba:bene iba:te la:eno genamoeno ilina heloamo duwatelamiya:la, la: huiyatiya Godokono kalakala ba:bo lawiya:mata. Iyo, ba:ba tetelo la: iya:tawahuya:mata, Godogodolo emedena emedena tetelo la: mabuma: da:pola:lama:namena:, ba:bi ilinoeno hido komote la:godolo dalatidiholiya: ba:bi ilinoeno hido komo hibilo na:gogolena.

³⁵ Ba:bema: la:le ibi tolelameheno keba ka:na kemedehonama, modoboha: ba:be komote la:godolo alatidi, mabu Godote la:eno hibima: midi mabuma: hidonomo huiya la:tamo kikalamera:na:ta. ³⁶ Iyo, wadiyala la: ba:ma tetelo la:eno temeteme ipuwalo kodakodalo gala na:kala:mota:hanala:, mabu Godote la:tamo ikalamema: hibinomo tabo dopamo keba ka:na ka:goiya:, la: ba: ba:ba ka:na ebena ubi komamo papamila:ha komodo hido huiya kuwatema:nemata. ³⁷ Ba: hibila, Godokono Bukalo eta tabote ba:ma ka:na goena,

“Kebe Kodawate da:pena,
tete tatalila ebe hibilo kopuluhukuma:ne,
iyo, ebete ebena hido tetenomolo kopema:ne.

³⁸ Ba:bema: tawakalubi ipuwalo
pote naeno tuputupudawama: deda:na,
ebete na hibima: midini komodo
hibi ka:ka: kolawema:ne,
huiyatiya kebe dawate hibima: midi komone do-
hobigamene,

ba:be mabuma: naeno kalakalate ebetamo a:kitanamene.”

³⁹ Huiyatiya kalakala konomola, puya:te Godoko hibima: midi komone ohobila:haheno ibino ka:ka: mula: komo kodakodalo datila:na, a ba:ba:bi tawakalubila, iyo, Godokono hibi ka:ka:te agodolo a:kalatida:mene.

11

Godoko Hibima: Midi Komo Ba: Ko Konomola

¹ A Godoko hibima: da:midinama:, ba:ba tetelo aeno tepo ipuwalo ba:ma ka:na emalagidolonama:, ale kebe hido huiya lawema: uliholo demedehonama: ba:be komote atamo hibilo kopema:ne, iyo, a iya:tawahanomola ale kebe hidohido komo aeno baidinomamo ulameheno ba:bi komate hibilo ba:pola:na.

² Numa:la:, a Yunapino iniwalino tetelo puya:te hibima: midi ipuwalo demedehonama:, Godote ibino hibima: midi komoma: iba:tamo na:kalakalanami.

³ Ba:bene a aeno hibima: midi komodo niya:tawahanama:, Godote ebeno Hunu Haba ba:gala hopo haba konomo ebeno tabo olamagi komamo ododiliya:, iyo, ale aeno baidinomamo dulamenama: ba:bi ilina hiliyonomo ebete eta lepalamo kododiliya:ha:.

A:ibolokono Hibima: Midi Komo

⁴ Mabu A:ibolote Godoko hibima: na:midinami, ba:bema: ebete hawa:goeno ilina Godotamo mod-obolo ikamiya:, iyo, ebete hibima: midi komodo dikamiya: ba:be ilinoeno hido komote Ka:inikono

ikame komoeno hido komo ba:bo gogoluya:. Ba:hibila, Godote A:ibolokono ikame komoma: ba kalakala ebe tuputupudawama: goiya:, ba:bema: ebena ka:ka:te hopo habalo da:wibuya:, huiyatiya emedena emedena tetelo ebena hibima: midi komoeno ododi komote hopo habanapa:tamo goena.

Inokokono Hibima: Midi Komo

⁵ Mabu Inokote Godoko hibima: na:midinami, ba:bema: hoe komote ebetamo uluhukuhino, Godote huiyatiya ebe Hunu Habamo dito da:pelawa:diguya:, ba:ba tetelo ebena tawakaluba:te ebena ape nipo ohowadiya:. Iyo, Godokono Bukate a biya:tua:mena, Godote Inokoko pelaweheno dopamo ebete ebena hibima: midi komoma: ebetamo na:kalakalanami. ⁶ Ba:bema: numa:la:, hopo habanapi ipuwalo pote Godoko hibima: midihino, ba:be lumagiti ebe kalakalumi modoboha:, mabu pote Godoko tama:mo pema: dewagelena, ebete ebena hibima: midi komodo ba:ma ka:na niya:tawamene, Godote hibilo bemedena ba:gala pote ebe umima: ubi dihatena, ba:be lumagiti ebegodone hido huiya hibilo kolawema:ne.

Nowakono Hibima: Midi Komo

⁷ Mabu Nowate Godoko hibima: na:midinami, ba:bema: Godote galane teteno olalati komote uluhukuma: da:kiyamiya:, ebete ebena tabamo papamiwatalo konomo boge ba:bo ododiya:, ebe ba:gala ebena genamanapino ka:ka: komula:lalamema:. Iyo, kebe olalati komate hopo habamo dikulihomena:, Nowate ba:bi komo

ebeno baidinomamo ulameheno, Godoko hibima:
ba midi ebete ba:be komodo hopo habanapino
kuba emede komo da:hawakalimiya:, Godote
huiyatiya ebe tuputupudawama: ba:bo ka:miya:.

*A:ibalahamako Ba:gala Selako Ibino Hibima:
Midi Komo*

⁸ Mabu A:ibalahamate Godoko hibima:
na:midinami, ba:bema: Godote ebe ebena
nabiwino hopo miya:pate eta uli hopamo
toma: da:kiyamiya:, ba:be hopote kebolo ditana
A:ibalahamate iya:tawaha:ma: ba eda: ba:be
tabamo ba: dito papamiwatuya:. Ba:bema:
Godote ba:be hopo ebetamo ikamema: hibilo
da:goiya:, ⁹ A:ibalahamate ba:be komo hibima:
miditi ba:be uli hopamo tote, ba:bene ebete
tete ga:ga:nomolo kapeladawama: ba neda:na
ebeno tawakaluba:go sipi-goegoeno tama
walokoa:midahale genamalo nemedenami.
Ba:bema: hibila, A:ibalahamakono gala hapuni
ebeno gudu Aisa:keko ba:gala ebena eyono
gudu Ya:ikoboko, iba:te ba:be atu hopolo
ibino tawakaluba:go sipi-goegoeno tama
walokoa:midahale genamalo kemedehonama:,
mabu Godote ba:be hopo iba:tamo atumu
hibilo ikalamema: ya:lo a:goiya:. ¹⁰ Ba:bene
A:ibalahamate hopo habalo da:pata:nami
ebena emede haba hibilo kohowadinamiha:,
mabu ebete hibima: midi komodo ba:ma
ka:na emalagidolonami, galane tetelo ebete
Godokono Hunu Haba konumima:ne. Ba: hibila,
Godote ba:be Haboeno ododi nopo keba ka:na
ka:tamotiya:, ebete ba: ba:ba ka:na ba ododi ba:be

Haboeno kodakodanomo kala ba:bo imiya: ba:be kalate emedena emedena tetelo kitanama:.

¹¹ Mabu Selate Godoko hibima: na:midinami, ba:bema: ebena kabele tetenomolo ebe hogoha:ma: ba eda:na, Godote ebetamo helo bikamiya: ebena awi A:ibalahamako mabuma: gudu kalahimima:. Iyo, Godote iba:tamo gudu ikalamema: dopamo hibilo da:goiya:, A:ibalahamate ba:be tabo hibima: miditi, ¹² ba:bene ebete hoe tatalinomoma: ba eda: ebena guduti Selagodone ba:bo hawakaluya:. Ba: hibila, ba:be gudugodone ebena eyoni guguda:te hiliynomoma: eda:huya:, alomoeno oloki keba ka:nala:ka: ba:gala kehaha: kolomo dodoeno kulili keba ka:nala:ka:, ba:ba ka:na eta lumagiti ibi ka:lamihole modoboha:.

Hibima: Midipino Hidohido Komate Hunu Habalo Da:pola:lama:na Ba:be Komo

¹³ Ba:bema: numa:la:, nale puino komo la:tamo da:hawakalilamemo, ba:ba:te hibima: midi ipuwalo ba emedena, Godote iba:tamo kebe hidohido komo kikalame: hibilo da:goiya:, iba:te ba:bi komo ba:moe hopolo uwateheno ba: dito ha:lahuya:, iyo, iba:te muhuluni putititate ba:bi hidohido komo Hunu Habalo ibi mabuma: pola:nalo ba:bo nulamenama:. Ba: hibila, iba:te niya:tawahanama:, ba:be Hunu Habate ibino hibi hopoma: deda:na, ba:bema: iba:te ba:moe hopo habalo ba emedena ibi ha:kiya ibi kapelapima: ga:lanakuya:. ¹⁴ Ba:bema: numa:la:, puya:te ba:moe hopolo ibi ha:kiya ibi kapelapima: da:ga:lana, ba:bi tawakaluba:te ibino komo ba:ma ka:na hawakalimina, iba:te eta uli hoponomo

lawema: uliholo emedehona, iyo, iba:te ba:be hopo dumimina: ibino hoponomoma: ba:bo keda:ma:ne. ¹⁵ Ba:be mabuma: puya:te hibima: midi ipuwalo dopamo demedehonama:, ibino iniwala:te kebe hopolo da:hawakalahaliya: iba:te ba:be hopo miya:pate gala kemalagidolonamiha:. Ba: hibila, iba:te ba:be hopamo wilalema: ubi nihatiya:tale, ba:be komo ododima: gabo iba:tamo ba:hiya:miduya:na:, huiyatiya ibi ubihinola. ¹⁶ Ao, iba:te huiyatiya Godokono Hunu Haba hido habanomoma: ba ga:ana, ba:bamo nikulima: konomamo emalagidolonama:, ba:be mabuma: Godote kahiloponaha: iba:te ebe ibino hibi Godoma: ka:minama:, iyo, ibi mabuma: ebete ba:be Hunu Haba ya:lo a:hiduimilamiya:.

A:ibalahamako Ba:gala Yunapino Komo Iniwali Nabi Ibino Hibima: Midi Komo

¹⁷⁻¹⁸ Mabu A:ibalahamate Godoko hibima: na:midinami, ba:bema: ebete ebenu gudu Aisa:keko ebetamo ikamema: kokolomiya:ha:. Numa:la:, dopamo Godote A:ibalahamatamo ba:moe tabo hibilo a:goiya:, “Ba:moe gudu Aisa:kegodone amia:no eyoni gugudi hiliyonomate kikulihoma:na:.” Huiyatiya Godote A:ibalahamakono hibima: midi komo kumima:, ebete Aisa:keko hawa:goeno malemale ilinama: miditi ebetamo ikamema: da:kiyamiya:, ba:ba tetelo A:ibalahamate ebenu tabamo papamiwatama: ba:bo hiduya:, ¹⁹ mabu ebete ebenu tepo ipuwalo ba:ma ka:na emalagidoluya:, Godoko modobola Aisa:keko hoe ipuwane ka:ka:mo gala kakadipatema:. Ba:bema: hibila, A:ibalahamate ebenu gudu Aisa:keko Godotamo

ikamema: ebena tepo ipuwalo ebe ya:lo hoema:
ba goe, Godote ba:be gudu ebetamo ka:ka:go gala
ba: dito kikamiya:.

²⁰ Mabu Aisa:kete Godoko hibima:
na:midinami, ba:bema: ebete ebena gugudi
Ya:ikoboko ba:gala Isoko mabuma: Godoko
bikiyamiya:, ebete galane tetelo ibi netewapi
keba ka:na na:kowalubilinakomene.

²¹ Mabu Ya:ikobote Godoko hibima:
na:midinami, ba:bema: ebena hoe komote
tatalima: ba eda:, ebete Yausepegodone
da:hawakalahuya: ba:bi eyoni gugudi mabuma:
Godoko ba:bo kiyamiya:, ebete ibi hidamo
kowalubilinama:, iyo, ba:ba tetelo ebete ebena
kukago mahigate ebena holoholo hopamo
toda:miduimilo Godotamo toetoe tabo ba:ba
ka:na olamagiya:.

²² Mabu Yausepete Godoko hibima:
na:midinami, ba:bema: ebena hoe tatalima: ba
eda: ebete Isalaela tawakalubi ba:bo kiyalamiya:,
iba:te galane tetelo Isipiti hopone ba tolame
ebena goha kowatama:.

*Mosesekono Nabiwi Menoko Ibino Hibima:
Midi Komo*

²³ Mabu Mosesekono nabiwi menoko iba:te
Godoko hibima: na:midinama:, ba:bema: ebete
da:hawakaluya: iba:te netewa-kapiya manomelo
ebe ba:bo ugumuiya:, Isipiti hopeno Ko
Gawadubu Pa:lote ebe anakapumikapoma:
Iyo, iba:te ibino a:lia:li gudu hidonomoma: ba
ga:la, ba:bema: Pa:lote Isalaelanapino bahibahi
gugudi anakapulamema: da:kiyalamiya:,
iba:te ba:be tabamo papamila:hena ebetamo
katoletolehuya:ha:.

Mosesekono Hibima: Midi Komo

²⁴ Mabu Mosesete Godoko hibima: na:midinami, ba:bema: ebete apete dubu teta:mo duluhukuya:, ubiha:ma: ba:bo ediya: tawakaluba:te ebe Pa:lokono boheleno guduma: ka:mima:. ²⁵ Iyo, ba:ba tetelo ebete ebenu ubi ba:ma ka:na kihatiya:ha:, ebete tete nanekelelo hiya:hiya: kuba komo ba ododili hopo haboeno kalakala kolawa:tepama:. Ao, ebete huiyatiya ubi ba:ma ka:na ihatiya: ebenu hibima: midi mabuma: Godokono komo tawakaluba:go temeteme kuwatema:. ²⁶ Ba:bene Mosesete galane tetelo ebenu hido huiya Godogodone da:nelawemene, ebete ba:be komo konomamo nemalagidolonami. Ba:be mabuma: komopa:te ebe diduduputiminakui, ebete Godokono Oemedawa Kelisoko mabuma: ba:be temeteme lawema: modobonomoma: ba goe, Isipiti hopoeno koko dogodogo ilina uwatema: ubiha:ma: eda:te ebenu ukuilo ba:bi ilina gigilepalama: midiliya:.

²⁷ Mabu Mosesete Godoko hibima: na:midinami, ba:bema: hopo habanapa:te kebe Kodawa ibino baidinomamo umihino, Mosesete ba:be Kodawa ebenu tepo ipuwoeno ukuilo ba umina, Ko Gawadubu Pa:lokono mauba komoma: toleheno Isipiti hopone ba: dito tuya:, iyo, ebete komo temeteme ipuwalo ebenu tepo ipuwoeno ukui ba kodakoduimina ebenu Kodawa kota:matama: ukui hiya:ma: kamidiya:ha:. ²⁸ Ba:gala Mosesekono hibima: midi mabuma: ebete Godokono tabamo papamiwatalo ebenu Isalaela tawakalubi ba:bo

kiyalamiya:, iba:te dopo Adaguila: Poko* ba ododi ibino hiya:hiya: genamoeno gigihamo sipigoeno hawi kanamogamidahalema:, Godokono Hoe Nopodawate ibino dopo dubu gugudi anakapulamekapoma:.

Isalaelanapino Hibima: Midi Komo

²⁹ Mabu Isalaelanapa:te Godoko hibima: na:midinama:, ba:bema: Isipitinapino alaholohopa:te ibi anakapulamema: da:na:mataliya:, ba:ba tetelo Godote Hawihawi Kehaha: Kolomoeno beya gagale hakama: da:midiya:, iba:te hapuamo olalatihino na:hiwalya:. Huiyatiya numa:la:, Isipitinapa:te ba:be atu gabodo ibi heloamo da:ta:malateliya:, ba:ba tetelo kolomoeno beyate ibi hiliyonomo ba:dito analopamidaliya:. ³⁰ Ba:gala eta tetelo Isalaelanapino hibima: midi mabuma: iba:te Godokono tabamo papamila:halelo Yeliko ko haba tamedo sa:ba:ni hegelalo negopa:te komo da:wibuya:, Godote ba:be haboeno kokonomo kala ba anabulilame hakamo ba: dito guduya:.

La:iha:bakono Hibima: Midi Komo

³¹ Ba:gala eta komo. Godote ba:be Yeliko haba kubahimihino, dopamo Isalaelanapi ipuwalo iba:te pui ba:be haba diya gabodo umima: da:noelamiya:, ba:bi dubu netewapa:te ba:be haboeno modoboha: komo ulamema: ba:bamo dito nuluhukuya:. Ba:ba tetelo Yeliko habanapi ipuwalo eta kamena La:iha:bako, ebe dopamo

---

* **11:28:** Buka ka:lamiholetawa, ama: ba:moe Pokoeno ipuwa iya:tawama: ubi dihatemena:, wadiyala ama: Mat 26.2 komoeno owalubi tabo numiya:.

dubu bilibili kamenama: eda:nami, ebete Godoko hibima: miditi ba:bi dubu ebena genamamo kalakalago uwatete ibi ba:bo owalubiliya:. Ba:bema: hibila, ba:moe kamento hibima: midi mabuma: Godote Isalaelanapi alaholohopa:tamo talona bihatiya:, iba:te Yeliko haboeno hibima: midiha:pi hiliyonomo ba anakapulame ba:be kamento ka:ka: ba:bo komula:mema:.

Komo Hiya:hiya: Tuputupu Tawakalubino Hibima: Midi Komo

³² Ba:bema: nale la:tamo komo hibima: midipino uwi atumu ba:ka:kiyahamo? Naeno ukui ba:ma ka:nala, tete modoboha: ibi hiliyonomoeno komokomo hidamo kohawakalilamema:, iyo, Gidiyonoko, Belakako, Sa:msoniko, Yepatako, Da:ibidiko, Sa:miyoloko, ba:gala Godokono komo ukui hawakalimipi, ibi hiliyonomoeno ododili komokomo da:pola:lama:na, na modoboha: ba:bi hiliyonomo komo la:tamo olamagi. ³³ Ba: hibila, komo iba:te ibino hibima: midi komodo alaholoho ipuwalo komo hoponapino wato kikipo ba uwate ibino kapela koko gawadubuma: ba:bo eda:hanakuya:. Iyo, iba:te ibino emede ipuwalo tuputupu komo dododilinakui, ba:bema: Godote iba:tamo kebe hidohido komo ikalamema: hibilo da:kiyalamenakui, iba:te ba:bi komo ba: dito uwatenakuya:. Ba: ba:ba ka:na eta tetelo komo iba:te layono-gahagaha dito gelebadilamiya:, ba:bi helohelo ilinate ibi kubahilamekapoma:. ³⁴ Ba:bene eta tetelo komo iba:te ibino hibima: midi komodo helonomo koe ba: dito ha:gumiya: ibino ka:ka:te ba:be

koelo wibohokapoma:, ba:gala komo tetelo puya:te ibi alaholoho gila:mo anakapulame: dewagelenakui, ba:bi tawakalubino helo ipuwane iba:te Godokono owalubi komodo dito alahutihonakuya:. Iyo, iba:te ibino ape ipuwalo heloha:ma: ba eda:hana, Godote huiyatiya ibi ba:bo heluilamenakui, ba:bema: iba:te alaholoho ipuwalo kokopima: ba eda:ha komo tetelo kapela hopoeni alaholohopino hiya:hiya: kapiyuilame kubanomamo alukulinakuya:. ³⁵ Ba:bene komo hibima: midipi kamenakaminate atumu ibino hibima: midi komodo Godokono helo ba:ma ka:na uminakuya:, ibino ha:lahapi ipuwalo ebete komo ibi ka:ka:mo gala a:kawadiya:paa:latelenakui.

Huiyatiya komo hibima: midipino komo eba ka:naha:. Ba:ba:te du genamalo ba emedena, kuba ododilipa:te koko hoe temeteme ba:bo ikalamenakuya: iba:te ibino hibima: midi komone kohobila:hama:. Ba:ba tetelo ibi huiyatiya ubihinola ibino hibima: midi komo ba miya:pa kuba ododilipa:te ibi du genamane dito konoelamema:, iyo, ibi iya:tawahala Godote ibino ha:laha komodo ibi hidonomo uli ka:ka:mo kowadiya:paa:latelema:ne, ba:bema: iba:te ibino temeteme ipuwalo ba: dito neha:lahanakuya:. ³⁶ Ba:bene kuba ododilipa:te komo hibima: midipi ba iduduputilame ibi giya:pa:pa:mo ba:bo a:na:miga:latilinakuya:, ba:gala iba:te komo auli hala:mo matuhulameholenakui du genamamo dito niya:hekenakuya:. ³⁷ Iyo, komo tetelo iba:te hibima: midipi ba anakapulame komo ibi nakolamo mapelamenakuya:, komo ibino ape tetenomodo gihanomo ilinamo

iya:hilinakuya:, ba:gala komo ibino wato gila:mo dito migililamenakuya:.

Ba:gala eta komo. Komo hibima: midipi hiliyonomate ba:moe hopolo ilinaha:pima: ba eda:hana hidohido kalikago kawap-ata:lamenakuiha:, iyo, iba:te modoboha: sipi-goegoe ba:gala gautu-goegoe tama kaliko kapiya bepupulinakuya:. Ba: hibila, hiliyonomo tetelo hopo habanapa:te iba:tamo hiya:hiya: temeteme kubanomamo ba ikalame ³⁸ ibi tawakalubiha:ma: ga:lalo ibino emede habahabane heloamo da:ta:malatelenakui, ba:ba tetelo iba:te dito hopamo ba:gala hunuhunu hakamo ba: dito nalahutihonakuya:, iba:te ba:bakobako tawakalubiha: hopolo haka gugu ipuwalo konemedehonama:.

³⁹ Ba:bema: ba:bi hibima: midipi hiliyonomoeno komoma: Godote iba:tamo na:kalakalanami, ebena kalakala ibino hibima: midi mabuma: bada konomola:ka:! Huiyatiya numa:la:, ebete iba:tamo kebe hidohido komo ikalamema: hibilo da:goiya:, iba:te ba:moe hopolo ba:bi komo hibilo kulamiya:ha:, ⁴⁰ mabu a puya:te ba:ma tetelo demedehonama:, Godote a mabuma: hidonomo uli nopo ba:ma ka:na tamotiya:. Aeno emedeho tetete uluhukuhino ebete dopo hibima: midipi mabuma: eta komo a:kododa:mene, huiyatiya keba tetelo ebete a iba:go da:kapiyuia:memene, ba:ba tetelo ebete a hiliyonomo kapimilo ebena tuputupupinomoma: komidima:ne.

Godokono Guguda:te Hopo Habalo Ba Emedena Ebete Ibi Hiya:hiya: Temeteme Komamo Diya:tulamenako

¹ Ba:bema: numa:la:, dopamo demedehonama: ibi hiliyonomate a a:ga:lua:telo ba la:mota:hana, iba:te hibima: midi komodo kebe komo kododilinama: ba:bi komo atamo a:hawakalilama:. Ba:be mabuma: ibi keba ka:nala:ka:, wadiyala a ba: atumu nato ukamida komo hiliyonomo aeno tolame gabone tametama:mo koniya:hekema:nema:, ba:gala kebe kuba ododili komate a da:matuhua:mena, wadiyala ale ba:bi hale iya:hiliti ginimi hapuamo dito komiya:palema:nema:. Iyo, hibima: midi gaboeno kuititi teta:mo ikulima: konomamo ba emalagidolona ale helonomamo ba:bo kopulila:hama:nema:, sikulu guguda:te ibino iya:da:mi hegelalo keba ka:na ka:pulila:hanaka ba:ba ka:na. ² Ba:gala wadiyala a hiliyonomo tetelo aeno tepo ipuwoeno ukuilo Ya:suku hidamo buminakoma:, iyo, ebete aeno hibima: midi komoeno mabuma: ba eda:na a dopaa:mete kuitita:mo a hidamo komagatoema:ne. Ba: hibila, ebete keha pihigalo da:hoyia:, ebete kebe kalakala Godogodone galane da:lawemene ba:be kalakala ebena tepo ipuwoeno ukuilo ba:bo umiya:. Ba:moe ba:be mabuma: ebete ebena hoe komoeno koko hilopo ba:gala temeteme komo emalagidoleheno wato kikipo ba:bo lawiya:, iyo, ba:ma tetelo ebete Ko Gawadubu Godokono tu hapulu bemedena.

³ Ba: hibila, Ya:suti kuba ododilipino mauba komodo kokonomo temeteme

duwatiya;, huiyatiya Godokono ubi komamo papamiwatama: ukui hiya:ma: kamidiya:ha:. Ba:bema: wadiyala la: atumu la:eno temeteme ipuwalo ba:be komo hidamo ba emalagidolona la:eno hibima: midi komodo kuiyodopoma: eda:haheno heloha:ma: akeda:hala:. ⁴ Numa:la:, Ya:sutamo duluhukuya: ba:bako hoe komote la:tamo kuluhukuha:, iyo, kuba ododilipa:te komo hiya:hiya: temeteme la:tamo hibilo ikalamenakata, huiyatiya iba:te la: hiliyonomo ipuwalo eta kapiya dawa ebena hibima: midi mabuma: kanakapumiha:. ⁵⁻⁶ Ba:bema: ba:moe ko komo akadodala:. Godote la: ebena gugudima: ka:laminata, iyo, ba:bema: ebena Bukalo ba:moe tabote la:eno temeteme komoma: goena,

“Naeno gudu, komo temeteme komate
 Kodawoeno ubi komodo ama:tamo ikuliti,
 ebete ba:bi komamo ama: diya:tumimina;
 wadiyala ama: ba:bi iya:tumi komamo
 na:papamiwatuya;
 ba:gala ebete amia:no eta kuba ododi komoma:
 da:kiyahamemena;
 ama: kuiyodopoma: akeda:la.
 Ba: hibila, Kodawate pui malemalelo demalagidolena,
 ebete ibi temeteme komamo iya:tulamenako,
 ba:gala ebete poko ebena guduma: da:ka:minako,
 ebete ba:be lumagino kuba ododili komoma:
 ebetamo hiya:hiya: temeteme komamo huiya
 ikamehonako.”

7-8 Iyo, numa:la:, ba:moe hopo konomolo naba:te ibino gugudi owalubilima: temeteme ikalame komamo ibi iya:tulamenaka, iba:te kuba ododili komo ba miya:pale hido komokomo kapiya kododilima:. Ba:bema: la: hiya:hiya: temeteme ipuwalo da:pola:nama heloha:ma: akeda:hala:, mabu hopo habanapi keba ka:nala:ka: Godote ba: ba:ba ka:na la: ebene gugudima: ba ka:lamina la: temeteme komamo ba:bo iya:tulamenakata. Ba:bema: hibila, ebete la: temeteme komamo iya:tulameha:tale, la:le ebene hibi gugudima: ba:ka:-eda:hona:, la: huiyatiya pilo gabodo da:hawakalahaliya: ba:bako gugudima: beda:hona:. ⁹ Iyo, a aeno nabino komo iya:tawahala, a gugudi hegehege tetelo iba:te hiya:hiya: temeteme komamo a iya:tua:menakuya:, ale ba apepeho hidohido ukui ba:bo kuwatema:. Ba:gala a ba:moe hopolo ba emedena aeno nabino iya:tulame komamo da:papamila:hanakoma:, tawakaluba:te ba:be komo aeno mulu ukui komoma: ga:lanaka. Huiyatiya numa:la:, a ba:ma tetelo aeno Hunu Haboeno Nabiwitamo da:papamila:hanakoma: ba:be komoeno mulu bada konomola:ka:, mabu ba:be komodo a hibinomo ka:ka: ebegodone kolawema:nema:!

¹⁰ Ba:gala eta komo. Hopo haboeno naba:te ibi ha:kiya ibino ubilo kebe komo hidohidoma: da:ga:lanaka, a ba:bi komo kododilima: iba:te hiya:hiya: temeteme komamo tete nanekelero a iya:tua:menaka. Huiyatiya Godote ebene hido ka:ka: atamo ikaa:mema: ubi bihatena, ba:bema: ebete a kebe komo ododilima: diya:tua:menako a

ba:bi komo hibilo dododilinakoma:, ba:ba tetelo ebete Hido-talonadawama: keba ka:na keda:na, a ba: atumu talonapima: kakeda:hama:nema:.
 11 Iyo, hibila, ale aeno hibima: midi komodo kapepehoma: keba tetelo ale temeteme duwatema:, ale ba:bi temeteme komoma:a:kakalakahalema:, huiyatiya numa:la:, lumagiti ba:bako temeteme komamo hidohido ukui duwatemene, Godote ba:be gabodo ebetamo hete ba:gala tuputupu emede komo ba ikame hidohido gaote ebegodone hibilo bikulihonakomena:.

12-13 Ba:be mabuma: wadiyala la: la:eno hiya:hiya: temeteme ipuwalo heloha:ma: eda:haheno kalakala gala na:kalawiya:la:, la:le la:eno kokotamo hidohido komo ba ododili la:eno natamo Godokono tuputupu gabodo hidamo kowapata:lamenama:. Ba: ba:ba ka:na la: ipuwalo pote nato a:ta:buta:midalemedawama: deda:na, ebete temeteme ipuwalo hidote gala na:kapata:mene.

Hibima: Mididawate Hidamo Nemedenamene, Godogodone Duluhukuna Ba:be Ka:ka: Mula: Komone Gakapoma:

14 Ba:bema: hibima: midipa:la:, wadiyala la: la:eno ubi komo ba:ma ka:na nihateniya:la:, la: hiliyonomo tawakaluba:go Kodawa Godokono hete komago ba emedena la:eno ododili ipuwalo ebe kapiya kokalakuiminama:. Ba: hibila, kebe lumagiti aeno Kodawa ba:ba ka:na kalakaluimihino, ebete ebeno holoholo a:kanuma:mene. 15 Ba:gala Godokono malemale komodo duluhukuna, modoboha: la: ipuwalo

etate ba:be ka:ka: mula: komone ga. Numa:la:, kakanomo ilinate lumagino palilo apete, ba:bene ebete iya:tawaheno lawete ebene guguda:te nahama: iba:tamo dikalamemene, diyala, ebene genamalo olalati konomote uluhukuti ebene gugudi ipuwalo komo hiliyonomate da: ha:lahamena:. A:iye, la: hidamo! La: ipuwalo etate ebene tepo ipuwoeno mauba komodo ba:bako kaka ilinama: eda: modoboha!
¹⁶ Ba:bema: Isote dopamo ebene kateneno ubi komoeno ododili ipuwalo keba ka:na kemedenami, la: ipuwalo etate ba:bako dawama: eda: modoboha:. Numa:la:, ebete Godokono ubi komokomo emalagidoleheno, ebene baa: kape kupula:ma: kapiya teteno baa: amogagodone ba lawe ebene dopo guduma: eda: komo ko komoha:ma: goelo amogatamo ba: dito ikamiya:
¹⁷ Ba:bema: la: iya:tawahala, galane Isote ebene ukui hiya:ma: midima: dewageliya:, ebete ebene nabiwitamo ihi baida:go ba:bo tuya:, ebene nabiwiti Godoko kokiyamema: ebene emede ipuwalo ebe hidamo kowalubinama:. Huiyatiya Isoko niliya, gabote kitanuya:ha: Godogodone hidohido komo uwatema:, iyo, ebe modoboha: ebete dopamo kuba ukui ipuwalo dododiya: ba:be komo gala hiya:ma: midi.

Pote Godokono Tabo Ulima: Ubiha:ma: Deda:na Ebete Ebene Kuba Huiya Hibinomolo Kolawema:ne

¹⁸ Ba:bema: la: puya:te Ya:suku hibima: da:midinama, dopamo Moseseke tetelo a Yunapino iniwala:te Godotamo konomo tole ipuwado keba ka:na ka:pelamiya:, la: ebetamo ba:ba ka:na kapelamiya:ha:. Iyo, dopamo iba:te

Sainai Hununomo Hakalo Godokono tole ikalame komokomo ibino baidinomamo ba:ma ka:na ulamiya:, ba:be hunu hakalo helonomo koete ba woita, du konomote hegeloeno alo da:muliya:, konomo huhuti uluhukuti ibi kubanomamo ba:bo pimida:lamiya:. ¹⁹ Ba:gala ba:be atu tetelo eta hanohano komote ba:ma ka:na kuluhukuya:, Godokono nopodawate gebole konomamo da:moliya: iba:te ulihuya:, ba:bene iba:te Godokono tabo madodo ibino galonomamo ba ulihuta iba:te ko tole lawete Moseseko ba:bo toemehuya:, iba:te eta kapiya tabo Godogodone ba:ba ka:na a:kulia:mena:. ²⁰⁻²¹ Ba: hibila, ba:ba tetelo Mosesete atu koko hanohano komo ba ulame na:goiya:, “Naeno tole konomo ipuwalo naeno apete ha:kiya lililuta!”

Ba:bema: numa:la:, aeno iniwala:te konomamo ba toletoleho modoboha:ma: ba:bo eda:huya:, mabu Godote ibi dopamo ba:ma ka:na tutumulateliya:, “Ba:moe hunu haka talonanomola, ba:bema: la: ipuwalo eta dawate pete ba:moe hakamo da:pa:putimini, ebete dito na:haa:mene. Iyo, la:eno dabihole ilina ba:atumu, ibi ipuwalo eta kapiyate ba:moe naeno kukala da:padikanalemene, wadiyala la: ebe nakolamo mapemete nanakapumiya:la:!”

²² Huiyatiya kalakala konomola, la: puya:te la:eno hibima: midi komo Ya:sutamo dihatiya:ma, la:eno komo eba ka:naha: mabu la:eno Godotamo pelame ipuwalo tole kitanuya:ha:, puliyanomola. Iyo, hibi ka:ka: pogodone da:pena, ba:be Kodawa Godoko ebenu mumulunomo nopopa:go kebolo kemedena, la:le ba:be Hunu Haboeno Yelusalema ko habamo kalakalago

pelamiya:mata, ba:be haboeno eta mahilo ba: Sayono Hunu Hakala. ²³ Numa:la:, puya:te Godokono dopo gudu Ya:suku huiyama: deda:hana, Godote ba:bi hibima: midipi hiliyonomoeno mahilo ebenu Hunu Haboeno Bukamo ya:lo a:miya:telamiya:. Ba:bema: ba:bi tuputupupi ipuwalo ebete puya:godolo ebenu oko da:hawaminaliya:, la:le ba:bi tawakalubino gobogoboenu Kalakala Habamo pelamete iba:go a:pekapiyuiya:mata, iyo, la: Godokono holoholo hapuamo atumu a:kapelamiya:mata, hibila, ebe ba: hopo habanapi hiliyonomoenu komo danagilamelelamemene ba:be Kodawala. ²⁴ Ba:gala eta komo. La: atumu Ya:sutamo a:kapelamiya:mata, ebe ba: Godokono uli nopote atamo uluhukuma: gabo da:hiduimiya: ba:be dawala. Ebete ebenu hawi Godotamo ikamelo a mabuma: da:ka:ka:liya:, ba:be hawido ale hidohido owalubi komo hibilo buwatanakoma:, ba:bema: hibila, Ya:sukunu hawino oko owati helote A:ibolote Godotamo dopamo dikamiya: ba:be hawa:goenu ilinoenu helo na:gogolona.

²⁵ Ba:bema: la: hidamo, ba:ma tetelo pote la:tamo dolamagina ba:be Kodawoenu tabo ulihoma: ubiha:ma: akeda:hala:. Numa:la:, dopamo ba:moe hopo habalo ebenu tabote Moseseko ipuwado duluhukuya:, ba:ba tetelo puya:te ibino galo da:muhilameholiya: iba:te ebenu helo ipuwane alahutihoma: gabo nipo ohowadiya:. Ba:be mabuma: ebete a tetelo Hunu Habane tabo gala ba kolamagina, ale ubiha:ma: eda:hate ebegodone dohobila:hama:, gabo keka: ale ebenu helo ipuwane alahutihoma:?

Gabo puliyanomola, a kuba huiya konomamo kuwatema:nema:!²⁶ Ba: hibila, dopamo tetelo ebete tabo dolamagiya: hopo habate ba:bema: aleguya:, huiyatiya a tetelo ebete hibernomo tabo gala ba:ma ka:na kolamagiya:, “Nale eta kapiya tetelo ba:moe hopo konomo ba:gala alomo hunu atumu kopewagegelatelema:nemo.”²⁷ Ba:bema: numa:la:, ebete eta kapiya tetelo ba:moe komo kododima: tabo da:goiya:, ba:be komoeno ipuwa ba: ba:ma ka:nala. Ebete hopo haba ba:gala alomo ba:gala ibino ilina hiliyonomo dopamo dododiliya:, galane tetelo ebete ba:bi ilina hiliyonomo ba wagegelatele, iba:te ba:bo kalatidiholema:na: ba:bema: lumagiti gala a:kulama:mene. Iyo, ba:ba tetelo Hunu Haboeno uliuli ilina kapiyate kopola:nama:na:, mabu eta dawoeno helote kitanaha: ba:bi ilina kokubahilamema:.

²⁸ Ba:bema: wadiyala ale aeno kalakala tabo Godotamo kadipatema:nema:, mabu ebe kebe uli hopolo Ko Gawadubuma: deda:na ebete ba:be hidonomo hopo atamo kikaa:mema:ne, hibila, eta dawate ba:be hopo kubahimima: a:kamodobamene. Ba:gala Godokono hiya:hiya: owalubi komoma: aeno tepo ipuwalo ba kalakalaha, wadiyala ebete a keba ka:na kiya:tua:mena a ba: ebe ba:ba ka:na badikuminakoma:. Iyo, ebe adikumima: wadiyala ale aeno tepo ipuwalo ebe hunamo ba adipate hido papamiwata ukui komago kopelamema:nema:,²⁹ mabu aeno Godo ba: pote ebeno koa:mo kuba ododilipi hiliyonomo da:kubahilamemene ba:be Helonomodawala.

13

Ale Godoko Kokalakuimima: Keba Ka:na Na:kemedena:

¹ Ba:bema: wadiyala la: hibima: midipa:te kapiya badininipala ekaki huiyama: ba eda:hana, la: ipuwalo etate eta malemalelo nemalagidolohuinala:.

² Ba:gala puya:te kapelapimo eta hopone la:tamo da:pelamenaka, la: ibi la:eno genamamo kalakalago uwatema: ukui hidamo na:miya:tenakuya:la:. Ba: hibila, dopamo komo hibima: midipa:te ibino emede ipuwalo ba:ba ka:na ba ododina, komo Godokono Hunu Haboeno nopopa:te iba:tamo da:pelamiya:, iba:te ba:bi nopopino hibi komo iya:tawahaheno ba: dito owalubiliya:.

³ Ba:gala hibima: midipi ipuwalo puya:te du genamalo ba:gala komo temeteme ipuwalo demedehona, wadiyala la: ibi malemalelo ba emalagidolena ibi ba:bo nowalubilinakuya:la:, iyo, la: galane tetelo atu temeteme diya:tawahama, la:le komopa:godone owalubi komo uwatema: ubi keba ka:na na:kihateoma, la: ba:ba ka:na nododinakuya:la:.

⁴ Ba:gala eta komo. La: hiliyonomo ipuwalo keba tetelo dubuti kamenago kapiyama: deda:mene, wadiyala iba:te ibino kapiyama: eda: komo Godokono hido owalubi komoma: ba ga:la, ba:be dubuti eta kamena gala pilolo a:kalawa:mene ba:gala ebena kamenate atumu eta dubutamo pilolo gala a:katoamene. Ba: hibila, puya:te bohelemele ba:gala kuhi pilo gabodo duwatanaka, iyo, keba dubuti kamena pilo komo dododimini ba:gala keba kamenate

dubu pilo komo dododimini, Godote ba:bi kuba ododilipa:tamo ibino huiya kikalamema:ne.

⁵ Ba:gala la:le koko mani uwate gabo umima: konomamo akemalagidolala:. Wadiyala la: huiyatiya Godote la:tamo kebe ilina dopamo kikalametiya:la ba:bi ilina modoboma: ba ga:la, la:eno tepo ipuwalo ebeno kalakalate nitanamene, mabu ebete ebeno Bukalo tabo ba:ma ka:na goena,

“Nale la:go ba emedena
 la: hidonomamo bowalubilinakomata,
 iyo, emedena emedena tetelo
 la:eno modoboha: komokomo ipuwalo
 nale la: dito a:kamiya:pala:mata.”

⁶ Ba:bema: Godote ebeno Bukamo eta tabo di-hatiya:, wadiyala a ukui bilibilihino ba:be atu tabo ba:ma ka:na koga:lama:nema:,

“Kodawa Godoko ba: naeno Owalubidawala,
 ba:bema: nale eta komoma: a:katoletola:mo,
 iyo, ebete na ba owalubinina,
 eta dawate na kubahinamema:
 a:kamodobamene.”

⁷ Ba:gala eta komo. Dopamo tetelo puya:te la:eno watowatopima: ba eda:ha Godokono tabo la:tamo dolamagiminakui, wadiyala la: ibino emede komo nemalagidolala:, iyo, kebe hido-hido gaote iba:godolo dikulihonakui, ba:bako atu gaote la:godolo kikulihonama:, wadiyala la: ibi hibima: midi komodo nibamilateleniya:la:.

⁸ Numa:la:, Ya:su Kelisote dopamo keba ka:na

kemeddenami, ebete ba:ma tetelo ba: ba:ba ka:na
 ba:ka-emedena, ba:bene ebete atumu emedena
 emedena tetelo hiya:ma: a:keda:namene.

⁹ Ba:bema: la: hidamo! Ya:sukunu malemale
 komodo duluhukuya: puya:te ba:be ka:ka:
 mula: komoeno hibi komo iya:tulameheno,
 la: ba:bi iya:tulamepino hiya:hiya: tabamo
 papamila:ha komodo hibo gabo akududa:la!
 Ba: hibila, ale tuputupulu kemeddenama:
 Ya:sukunu malemale komote aeno tepo
 ipuwoeno ukui na:kodakoduilamena, huiyatiya
 puya:te hiya:hiya: baa: naha talona kukalamo
 da:papamila:halenaka, ba:ba:te ibino kukala
 ta:matale komodo hido owalubi a:kuma:la:

¹⁰ La: iya:tawahala, aeno komo Yunapa:te
 Godokono pakala nopodo ebe kebe genamalo
 kadikuminaka, hawa:goeno ilina ikamehopa:te
 adikumipino kuba ododili mabuma: hiya:hiya:
 dabihoile ilina Godotamo ba ikameho koa:mo
 ba:bo emadolamenaka, ba:bema: ba:bi katene
 nahama: talona konomote iba:godolo bitana.
 Huiyatiya numa:la:, Ya:suti keha pihigalo ebena
 ape hawa:goeno malemale ilinama: miditi
 Godotamo dikamiya:, a hibima: midipa:godolo
 talona kitanaha: ba:be ikame komo kalakalago
 nahama:, iyo, puya:te pakala nopo ipuwane
 kikuliha: ba:moe talonate ibi kapiyatamo
 italama:na.

¹¹ Ba:moe komo nemalagidolala:. A Yunapino
 iniwala:te Godoko kebolo kadikuminakui,
 ba:be genamoeno Talonanomo Habalo
 hawa:goeno ikamehopino Hununomo
 Watodawate tawakalubino kuba ododili komo
 egebolelamema: komo dabihoile ilinoeno hawi

Godotamo ba:bo ikamehonakui. Ba:bene ba:be
 atu tetelo komo okopa:te tawakalubino kuba
 ododili komo gobogobamo watalamema: ba:ma
 ka:na ododinakuya; iba:te ba:bi ilinoeno ha:laha
 ape haba ipuwane uluhukulatelenakui koa:mo
 ba:bo nemadolamenakuya. ¹² Ba:moe mabuma:
 Ya:suti atumu ebene ape Godotamo ba ikame
 ebete Yelusalema ko haba ipuwane uluhukuti
 haba tamelo ba: dito nehoyia; iyo, ba: ba:ba
 ka:na ebete ebene hawa:mo tawakalubino
 kuba ododili komo gobogobamo watalamiya:
 iba:te Godokono talonapima: keda:hanama:
¹³ Ba:bema: wadiyala a hibima: midipa:te
 Ya:suku ba ta:mata, hibima: midiha:pino
 kapiyuimipa:te kebolo demedehona ale ba:be
 haba ipuwane ikuliti atu hilopo kalakalago ba:bo
 konelawema:nema: ¹⁴ Ba: hibila, ba:moe hopo
 haba konomolo aeno Wiboha: Emede Habate
 hibilo kitanaha; huiyatiya kalakala konomola,
 ale aeno tepo ipuwoeno baida:mo Hidonomo
 Haba numinama; galane tetelo a ba:be Habalo
 emedena emedena tetelo ba:nemedehonama:

¹⁵ Ba:bema: wadiyala a hiliyonomo hiya:hiya:
 tetelo Godoko aeno Kodawama: hawakala
 ba ka:mina, Ya:suti atamo da:hiduimia:miya:
 ba:be gabodo ebe ba:milimihonakoma;
 mabu ale ebe milimiho komodo Godote
 hibi kalakala kolawema:ne, ebete dopamo
 tawakalubino hawa:goeno ilina ikameho
 komodo keba ka:na ka:lawenakui ba:ba ka:na.
¹⁶ Ba:gala la:le hidohido komo ba ododili la:
 ipuwalo etate eta kowalubima: ukui hidamo
 na:miya:tenakuya:la; mabu ba:moi ododili komo
 ba: atumu hawa:goeno ilina ikameho komo

huiyala, iyo, la:le ba:mako ododi komodo Godoko ba:kalakaluiminakomata.

17 Ba:gala la:eno sose watowatopi kokalakuilamenama:, wadiyala la: ibino tabo ulihote na:papamila:hanala:. Numa:la:, iba:te du hegela hiliyonomolo la:eno tepo ipuwoeno ukui komokomo hidamo ulamelelamenata, mabu Godote tawakalubino komo danagilamelelamemene, ibi ubihinola ebete ba:ba tetelo ibino oko kubama: goe. Ba: hibila, keba tetelo iba:te ibino oko konomo ipuwalo la:godone eta temeteme da:lawemena:, ba:ba tetelo la: ba: atu temeteme ipuwalo kopola:nama:nemata, ba:bema: wadiyala la: la:eno ododili ipuwalo kalakala kapiya iba:tamo nikalamenakuya:la:.

18 Ba:bene la:eno toetoe tabo olamagimi ipuwalo wadiyala la:le na ba:gala nago oko dowatina a hiliyonomo Godotamo na:wadiya:paa:tenakuya:la:. Ba: hibila, aeno tepo ipuwoeno mulu ukuiti a kuba ododilipima: kaka:minaha:, mabu a iya:tawahala aeno ubi komo ba: ba:ma ka:nala, ale hiliyonomo tetelo hidohido komo kapiya bododilinama:.

19 Ba:gala nale ba:moe eta komoma: la: konomamo toelameholemata, la:le na Godotamo nadipateniya:la: ebete gabo na:hiduima:mene nale la:tamo tyolo kopuluhukuma:.

Buka Ododidawoeno Kuititi Tabo Komokomo

20 Ba: hibila, aeno Kodawa Ya:su Kelisote ebenu sipi-goegoe Helonomo Ulamedawama: eda:na, mabu ebenu hoe tetelo da:ka:ka:liya: ba:be hawiti

Godokono emedena teteno nopo bekodakoduim-ina. Ba:bema: pote ebe hoe ipuwane dadipatiya:, ba:be Kodawa Godoko ba: tawakaluba:tamo hete dikalamena ba:be dawala, ²¹ wadiyala ebete hiliyonomo hidohido komo la:tamo nikalame-nakamena:ta, la:le ebena heloamo ebena ubi komamo hibilo kopapamila:hanama:. Ba:gala Ya:su Kelisote atamo da:hiduimia:miya:, wadiyala Godote ba:be gabodo ebena hidonomo oko a ipuwalo nowatinamene, mabu ba: ba:ba ka:na ebe ha:kiya ebe ba kalakaluimina Ya:sugodolo awagaha komote emedena emedena tetelo nitanamene! Ba:moe tabo ba: hibila, ba:ba:la!

²² Ba:bema: hibima: midipi ekaka:la:, nale la: bekatoelameholemata, nale la:eno tepo ipuwoeno ukui owalubilima: ba:moe leta ipuwamo kebe tabo komokomo da:miya:temo, la: ba:bi komo hiliyonomo ulihoma: ubiha:ma: akeda:hala:, mabu hibila, nale ba:moe leta ipuwalo naeno tabo komokomo kaga:gilama:tepaleha:.

²³ Ba:gala na ubila la: ba:moe eta komo niya:tawahala:. Gabomana:te aeno eta hibima: midi ekawi Timotiko du genamane dito oemiya:, ba:bema: ebete natamo tiyo da:pemene, ba:ba tetelo na eba:go la: ulamema: badi kopema:nema:.

²⁴ Ba:bene la:eno hopo konomolo kebe watowatopa:te sose oko la:tamo dowatihona, wadiyala la: ibi hiliyonomatamo naeno nolata tabo na:noelamiya:la:. Ba:moe Itali hopolo demedehona ba:bi hibima: midipi ekaka:te ibino nolata tabo atumu la:tamo kapoelama:.

25 Wadiyala Godokono malemale komote la:
hiliyonomagodolo nitanamene. Ba:moe ba:
naeno tabo kuititila. Ba:ba:la.

GODOKONO HIDO TABO
The New Testament in the Tabo Language, Aramia
Dialect, of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Tabo (Aramia) long
Niugini

Copyright © 2006, 2023 The Bible Society of Papua New Guinea and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tabo (Aramia) (Tabo)

Dialect: Aramia River

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-03-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 5 Mar 2024 from source files dated 5 Mar 2024

3c340006-f955-5c23-b3a5-6598deca5d75